

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Влада – Радам!

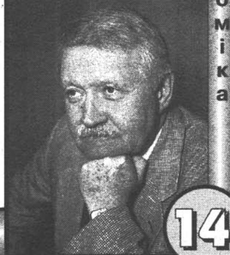
Голос України

№ 83 (2085) ♦ Субота, 8 травня 1999 року ♦ Ціна договірна

Поздоровляємо з Днем Перемоги!

Економіка

Візьмімося за руки, друзі, щоб не пропасти поодинці

14

Привітання ветеранам Великої Вітчизняної війни

Дорогі витязі війни!

Доблесні наші воїни-переможці!

Від імені Верховної Ради України щиросердно вітаю вас з 54-ою річницею Великої Перемоги.

Перемоги, що врятувала світ від небуття. Перемоги, що примусила серця людей забитися від радості — вони вільні від навислої примари нестерпного горя, голоду, каліцтва і смерті.

Дорогі наші батьки!

Чим далі час віддаляє нас від переможного салюту, тим більше ми цінуємо вас, ветеранів, тим болючіше нашій совісті за ті біди і злидні, в які потрапив український народ. Ви заслуговуєте на зовсім іншу долю, спокійну і забезпечену старість. Адже своєю хоробрістю і мужністю, жертвою життя декількох мільйонів ваших ровесників ви вберегли нас від смертельної небезпеки, кров`ю вписали героїчні сторінки в історію Батьківщини.

(Закінчення на 2-й стор.).

Глобус

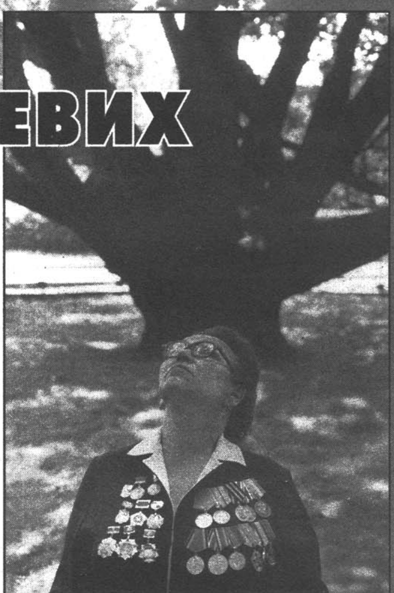
МАУ в Америки придбали літак

10

ЗІРКИ ТРАВНЕВИХ НЕБЕС

Завтра — Свято Перемоги і День Матері

Ось сюжет для маленької повісті. 41-й рік. Солдат зустрів дівчину, а вранці пішов далі, й не знав, що в нього народився син. Через два роки повернувся, але неподалік того самого села увесь їхній батальйон пішов на небо, і мовчки дивився звідти на землю. А там робилося от що. 9 травня 1945 року та дівчина (тобто молода вдова, хоч вона й не знала про це) сиділа за селом на тім місці, де вони розлучилися, й ждала його. І отак вона робила щоразу 9 травня, аж до смерті. А син виріс, зробив добру кар'єру далеко від дому, і лише дивом устиг на похорон матері. Він пом'янув матір з п'ятьма бабусями, її ровесницями, побачив їхню бідність і віддав їм усі гроші, що мав при собі, і поїхав геть, майже щасливий. Він не знав, що тої самої ночі усі ті баби були пограбовані чи навіть убиті, це нині трапляється. Але сталася й ще одна незбагненна річ: вранці за селом, на відомому нам місці, знайшли солдата в старій шинелі. А коли доторкнулися — він розсипався на порох, лишився тільки ґудзик із зірочкою. Отак розповідають, і це повість про те, що війни тривають довше, ніж здається, а жодні борги не можуть бути оплаченими — окрім тих, що вже оплачені непохованими солдатами, вічна їм пам'ять...

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

(Закінчення теми на 7-й стор.).

У номер

Агресія прогресує...

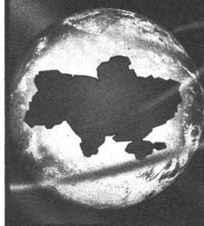
Парламенти європейських країн повинні об'єднатися й зробити все можливе, аби припинити війну в Югославії, — таку думку висловив Голова Верховної Ради України Олександр Ткаченко під час зустрічі з Головою Віча республік Скупщини Союзної Республіки Югославії Срдже Божовичем. Олександр Ткаченко наголосив: український народ глибоко стурбований натовською агресією проти суверенної країни.

Срдже Божович зазначив, що співробітництво України з Югославією — важливий елемент міжнародних відносин. За його словами, візит югославської парламентської делегації до Києва має дати новий поштовх співробітництву між двома державами й народами. І саме парламентські зв'язки, на думку гостя, стануть гарним фундаментом для міждержавного співробітництва.

(Закінчення на 4-й стор.).

Призма часу

XX століття: українські акценти

8—9

Нагорода для захисників Батьківщини

Президент України Леонід Кучма запровадив нову відзнаку — медаль «Захисник Вітчизни». Нею нагороджуватимуться всі учасники війни, а також ті, хто робить значний внесок у справу зміцнення обороноздатності України в наші дні.

За словами Л. Кучми, днями він підписав указ, що передбачає нагородження всіх учасників бойових дій у Великій Вітчизняній війні орденами Богдана Хмельницького, «За мужність».

Бойову відзнаку вручать усім ветеранам до 55-ої річниці визволення України від німецько-фашистських загарбників, яку святкуватимуть 28 жовтня цього року, повідомляє «Інтерфакс-Україна».

✔ 1503 р. Під цим роком історичні джерела вперше згадують українських рапсодів-кобзарів.

✔ 1692 р., травень. Укладення запорозьким писарем Петриком (Петром Іваненком) договору з Кримським ханством про спільну боротьбу проти Москви й Польщі. Кримський хан визнав Петрика гетьманом.

✔ 1921 р. Закарпаття приєднано до Чехословаччини.

✔ 1944 р. Севастополь визволено від німецько-фашистських загарбників.

✔ 1945 р. У Карлсхорсті (передмістя Берліна) підписано Акт про беззастережну капітуляцію фашистської Німеччини.

✔ 1995 р. Ковель. Відкриття пам'ятного знака на місці спорудження першого в Європі меморіалу всім жертвам другої світової війни.

8.05

Не вірили, доки не побачили

33-річний дозиметрист-радіолог КСП «Росія» Камінь-Каширського району Волинської області Василь Сацик, передплачуючи з першого номера газету Верховної Ради «Голос України», навіть не підозрював про приємний сюрприз.

Тим паче не сподівалася на нього його сім'я — дружина Тетяна і три дочки. Навіть коли побачили своє прізвище в газеті серед призерів передплатної лотереї, вони сумнівалися, доки не зустріли на своєму подвір'ї незнайомців, які складали чудовий кухонний стіл і виставляли з машин табуретки.

Це до села Старі Червища, де проживає молода сім'я Сациків, завітав один із спонсорів передплатної лотереї «Голосу України», директор ВАТ «Рожищенська меблева фабрика» Олексій Тимощук, аби власноруч вручити виграш постійному передплатнику газети Василю Сацику.

Фото Миколи ЗІНЧУКА.

(Закінчення на 5-й стор.).

! У номер

✔ Черкаси

Не старіють душею ветерани

Хор ветеранів Великої Вітчизняної війни в місті Кам'янці Черкаської області організовано в 1969 році.

Протягом 20 років його художнім керівником та диригентом був заслужений працівник культури В. Волков, директор кам'янської музичної школи ім. П. Чайковського.

Хору присвоєно почесне звання народного. Нині його художнім керівником і диригентом є М. Яременко. На жаль, рідіють шеренги хористів — вже пішли із життя 22 ветерани. На зміну приходять ветерани праці.

✔ Кіровоград

Госпіталь під контролем

Напередодні Дня Перемоги голова Кіровоградської облдержадміністрації Валерій Кальченко взяв під особистий контроль фінансування обласного госпіталю ветеранів Великої Вітчизняної війни. Про це він повідомив на засіданні кіровоградського міського клубу «Ветеран». Також державними органами влади робиться все можливе, аби до 9 травня ветерани отримали пенсію «живими» грішми.

✔ Сімферополь—Севастополь

Фронтовиків молоді літа

У Кримському краєзнавчому музеї відкрито виставку «Крим у роки Великої Вітчизняної війни». Ветерани кажуть, що тут зібрано не історичні свідчення, а їх молоді літа. «Тільки зараз змогли підрахувати втрати, та й то доволі приблизно», — стверджують вони. Тим часом мешканці вулиці імені легендарного Георгія Александера вшанували 90-річчя командира 30-ї батареї, що захищала Севастополь під час оборони у роки війни. Імена артилеристів батареї Александера навічно вписані в анали історії Другої світової війни. А біля обеліску їхнього командира завжди квіти шани і пам'яті.

✔ Фотофакт

Незабаром у центрі Луганська постане меморіальний комплекс на честь земляків—героїв Великої Вітчизняної війни. Проект цієї роботи вже закінчено.

На знімку: скульптор Євген Чумак з фрагментом композиції.

Фото Вадима ЛІСНОГО (ДІНАУ).

Привітання ветеранів Великої Вітчизняної війни

(Початок на 1-й стор.).

Гострий біль за знівечену Вітчизну і люта ненависть до ворога, небачені мужність і героїзм привели вас вогняною дорогою в безсмертя! Ваш шлях до перемоги —мірило правди і добра, бо немає в житті нічого дорожчого за мир і нічого святішого, ніж його захист. Вам, героям, наш низький, доземний уклін і вічна подяка за те, що врятували нашу квітучу землю і повернули людям сонячні кольори.

Ми збережемо пам`ять про ваш подвиг. Донесемо до правнуків героїчні дні вашої юності і непереборне бажання бачити свою землю вільною, квітучою, щасливою. Ми передамо нащадкам силу вашого духу і віру у власні сили.

Ви створили і вберегли від наруги велику державу, яку поважав світ. Ми, діти воєнного покоління, обіцяємо вам, що виправимо помилки наших сучасників і разом зі своїми дітьми і онуками повторимо ваш громадянський подвиг.

Найперше, чого ми прагнемо, — зробити все можливе для полегшення вашого життя. У Верховній Раді завершено підготовку Національної програми відродження України, головна мета якої — створити такі умови життя, щоб населення України приростало чисельно, щоб діти наполегливо опановували знаннями, а люди похилого віку мали спокійну і забезпечену старість. Для цього необхідно об`єднати народ спільною національною ідеєю, відновити робочі місця, захистити свого виробника від експансії іноземних конкурентів. Ми маємо робити все, що потрібно, і знаємо, як це робити. У нас для цього є природні умови, матеріальна база, досвідчені спеціалісти.

Наші люди викували перемогу над фашизмом, і вони мають і зможуть забезпечити собі відчутне покращення життя. Це дасть усім упевненість у майбутньому, підніме на нову висоту духовність нашого народу. Стане можливим зростання рівня забезпечення потреб громадян і, як наслідок, приріст чисельності населення. Для цього передусім треба забезпечити роботою все працездатне населення України. Бо безробіття за наявністю підприємств, що простоюють, при незасіяній землі і незадовільненому попиті співвітчизників на продовольство і промислові вироби є страшною ганьбою нашого покоління.

Усім нам треба повірити у власні можливості. Саме таку віру має повернути людям Національна програма відродження. Ми мусимо втілити її в життя, бо прагнемо бути гідними вашого подвигу. Обіцяю, ми доведемо, що ваші втрати і страждання не були марними. Ми зробимо нашу країну багатою і красивою, вільною і квітучою —такою, про яку ви мріяли, коли захищали Київ і Севастополь, Крим і Донбас, коли визволяли Прагу і Відень, коли брали штурмом Берлін.

Зі всією серйозністю заявляю: Верховна Рада про вас піклується. Нашим Комітетом у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів підготовлені два важливих законопроекти, які прийнято Верховною Радою: про зміни та доповнення до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», згідно з яким ветеранам у залежності від категорій надається одноразова щорічна допомога в розмірі від 3 до 10 мінімальних пенсій. Незважаючи на відмову Президента України підтримати цю пропозицію, народні депутати виявили політичну волю і відповідно до Конституції України подолали вето.

Другий законопроект — не менш важливий: про зміни та доповнення до Закону України «Про пенсійне забезпечення», згідно з яким мінімальна трудова пенсія збільшується з 16 до 55, максимальна з 49 до 165 гривень. Хоча депутати не зуміли подолати вето Президента України на цей закон, ними прийнята постанова про повернення вказаного закону Президенту для повторного розгляду і підписання. Ми маємо надію, що Президент знайде можливості розв'язати це питання на користь 14 мільйонів наших найменш забезпечених громадян.

У даний час закінчується підготовка закону України про увіковічнення подвигу у Великій Вітчизняній війні і постанови Верховної Ради по підготовці і відзначенню 55-річчя Великої Перемоги, виконання яких допоможе відновити історичну правду про цю криваву війну. Низький уклін і вічна пам`ять героям, які не дожили до цих урочистостей. Біль від того, що їх немає поряд з нами, назавжди в наших серцях. Даваймо похристиянськи хвилиною мовчання вшануємо їх безсмертний подвиг і світлу пам`ять.

Ми вдячні долі, що сьогодні можемо уклонитися до землі живим героям тих вогняних років — двічі Героям Радянського Союзу Анатолію Костянтиновичу Недбайлу, Василю Степановичу Петрову, Героям Радянського Союзу Михайлу Корнійовичу Пилипенку, Івану Івановичу Яновському і всім присутнім і не присутнім у цьому залі ветеранам.

Ми щасливі, що ви залишаєтеся в строю, що донесли нам правду про запеклі бої, коли саме повітря було насичене смертю. Вдячні, що розповідаєте про ту страшну війну нашим дітям і онукам. Бо саме зараз ми прагнемо відновити моральні цінності і повернути духовні надбання нашого народу і надзвичайно важливо, щоб міцнів зв`язок між поколіннями, щоб ви передавали свій великий досвід і мудрість нащадкам, вчили їх любити свою Вітчизну так полум`яно і самовіддано, як ви, а вони оточували вас теплом, увагою і турботою. Тоді затишним і багатим буде наш спільний дім —Україна.

Дорогі наші лицарі свободи і творчої праці! Велике спасибі вам за ваш солдатський труд, за лани з духмяним хлібом, за мирні світанки, за чисті зорі над головами, за все світле, що маємо в житті. Бажаю вам міцного здоров`я, довгих років життя, осяяних любов`ю і повагою близьких, достатку і тепла в оселях. Хай небо над вашими головами буде мирним і сонячним.

Дякую вам, що ви з нами, що ви тримаєтеся в ці нелегкі часи. Ви так потрібні нам усім! Нас завжди надихатимуть ваша любов до рідної землі і відданість Вітчизні! Із святом вас, дорогі батьки і матері! Щасливої і світлої долі, щастя і добра вам у кожен дім.

Голова Верховної Ради України Олександр ТКАЧЕНКО.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Мир коштує дуже дорого

У найдревніших містах Поділля — Ізяславі, Шепетівці, Славуті, Старокостянтинові, Волочиську, Деражні — представники органів місцевої влади разом з ветеранами Великої Вітчизняної війни урочисто провели юнаків до лав Збройних сил України.

15-а моторизована бригада приймала героїв, кавалерів трьох орденів Слави, визволителів краю.

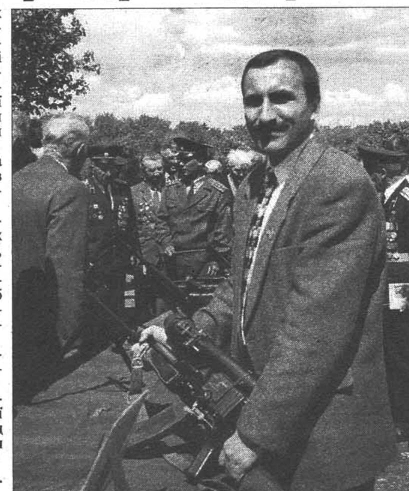
Відбулися зустрічі з учасниками війни й у сесійних залах обласної та міської рад, в обласному музично-драматичному театрі, на підприємствах і в установах. А щоб світлішим те свято було вдома, давали фінансову допомогу. Хто скільки міг.

Фронтовики не були забуті. Бо мир обійшовся дорогою ціною.

На знімку: учасник афганської війни голова обласної ради Микола Приступа під час огляду військової техніки у 15-й моторизованій бригаді.

Фото Михайла ВАСИЛАШКА.

Хмельницький.

Братські могили більшають

Останки 20 радянських воїнів, які загинули при обороні Запоріжжя від фашистських загарбників у серпні 1941-го, та останки 6 визволителів міста, чиї життя обірвалися на берегах Дніпра у жовтні 1943-го, урочисто перепоховано до братської могили селища Підпорожне Заводського району. Прізвища чотирьох воїнів, завдяки старанням обласного молодіжного пошукового фонду «Обеліск», удалося з'ясувати.

Відтепер «офіційне» число загиблих радянських воїнів у роки війни на запорізькій землі — 96287 осіб. Вони покояться в 500 братських могилах і похованнях. А 16 поодиноких могил донині не облаштовано. Від Волги до Ельби можна знайти й могили уродженців запорозького краю: у Велику Вітчизняну їх загинуло 126 тисяч...

Запоріжжя.

Ми збережемо пам'ять про ваш подвиг

Щемить переможців серце на тлі балканської війни

Парламентська хроніка
7 травня

Пленарне засідання розпочалося виступом керівника прибулої до України делегації Союзної Скупщини Союзної Республіки Югославія, Голови Віча республік Срджа Божовича. Промова представника братнього народу не раз переривалася схвальними оплесками народних депутатів. По закінченні виступу С. Божовича цілковита більшість депутатського загалу стоячи вітала представників югославського народу, який мужньо протистоїть натовській агресії. Сесія заслухала інформацію голови профільного комітету Івана Чижа про причини припинення трансляції пленарних засідань Верховної Ради. Сесія прийняла постанову, якою категорично засудила протиправні дії керівництва Національної радіокомпанії і вирішила найближчим часом детально розглянути основні аспекти проблеми, що набула принципового характеру.

На пропозицію депутата Леоніда Косаківського сесія прийняла рішення про пряму телетрансляцію урочистого засідання Верховної Ради з нагоди 54-тої річниці Великої Перемоги.

Депутати ухвалили низку законопроектів: про внесення змін до Закону «Про загальний військовий обов'язок і військову службу»; про проект закону щодо правового режиму воєнного стану; а також рішення про направлення на доопрацювання проектів законів про правовий режим майна та господарську діяльність Збройних сил України, про особливості корпоратизації та приватизації підприємств Міноборони, про внесення відповідних доповнень до Закону «Про оренду державного майна»; про символіку Червоного Хреста і Червоного Півмісяця в Україні; про проект закону щодо ратифікації Європейської хартії регіональних мов або мов меншин.

Однак консенсус різко увірвався, коли на обговорення було винесено питання про звіт Тимчасової слідчої комісії з перевірки діяльності Нацбанку. У ході обговорення воно набуло значно ширшого змісту, де йшлося вже, зокрема, про фінансові справи, які зачіпали інтереси і певних груп депутатів. Саме їхніми зусиллями розгляд питання було фактично зірвано.

О пів на дванадцяту в купольному залі відбулося урочисте засідання Верховної Ради з нагоди 54-тої річниці Великої Перемоги. Промову виголосив Голова Верховної Ради Олександр Ткаченко.

На урочистому засіданні Верховної Ради виступили: перший заступник голови Ради організацій ветеранів України Федір Іщенко, Герой Радянського Союзу Михайло Пилипенко, Герой Соціалістичної Праці, учасник Великої Вітчизняної війни Володимир Артамонов, голова Комітету ВР у справах пенсіонерів, ветеранів та інвалідів Віталій Луценко.

Учасники урочистого засідання прийняли Звернення Верховної Ради до ветеранів Великої Вітчизняної війни. Текст його зачитав голова Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Георгій Крючков.

Іван ДМИТРЕНКО.

Виступ голови делегації Союзної Скупщини Союзної Республіки Югославія, Голови Віча республік Срджа Божовича на сесії Верховної Ради України

Шановний пане Голово Ткаченко, високоповажні панове-депутати Верховної Ради України!

Дозвольте мені від імені делегації Союзної Республіки Югославія сердечно привітати і передати братньому народові України відчуття болю від великих страждань нашого народу, а також відчуття гордощів за героїзм в опорі агресії США та НАТО.

Як відомо, Сполучені Штати Америки і НАТО розпочали 24 березня агресію, яка не має аналогії в сучасній історії проти суверенної незалежної європейської держави, одну з держав—засновниць Організації Об'єднаних Націй, члена ОБСЄ та багатьох інших міжнародних організацій.

Агресією на Югославію грубо порушено Хартію Організації Об'єднаних Націй та всі принципи і норми міжнародного права.

Народи Югославії не мали іншого вибору, окрім того, щоб стати на захист своєї країни, своїх основних національних та державних інтересів, своєї свободи, незалежності та національної гідності.

Уже майже місяць з половиною вони чинять мужній опір у багато разів сильнішому ворогові. Злочинні напади Сполучених Штатів Америки та НАТО на Союзну Республіку Югославія здійснено під приводом зупинення гуманітарної катастрофи у Косово і Метохії, а результатом їх стали великі людські жертви, великі матеріальні втрати і колони біженців, що є справжньою гуманітарною катастрофою.

Бомбами НАТО, які скинуті на міста та населені пункти по всій Югославії до сьогоднішнього дня вбито тисячу двісті цивільних осіб і понад 5 тисяч поранено. Зруйновано 25 мостів, 16 залізничних вокзалів, 7 аеродромів, 23 телевізійних передавачі, понад 50 великих індустріальних об'єктів, 12 заводів по переробці нафти. Особливо постраждали наші православні храми, духовні і культурні здобутки нашого народу, серед яких деякі, як, наприклад, монастир Грачаниця — частина світового і культурного спадку, що перебуває під захистом ЮНЕСКО.

Нині зупинено шкільний рік. Майже мільйон дітей і студентів не навчаються. Зруйновано фабрики, і без роботи залишилося півмільйона робітників. 2 мільйони людей не мають засобів для життя.

Про злочини проти людства свідчать масові вбивства цивільних осіб у містах Алексінці, Белграді, Приштені, Ниші, Куршумлі, Сурдулеці, Мурені та інших населених пунктах. Про це також свідчить масове вбивство албанських біженців, які поверталися до своїх будинків у Косово, на дорозі між Джаковецею та Призаном та ін. При цьому натовські агресори використовували зброю, яка заборонена міжнародними конвенціями: касетні і графітні бомби, збагачені ураніємом, бомбиіграшки, а жертвами часто були і діти.

Перед початком агресії у Косово і Метохії не було ніякої гуманітарної катастрофи, не було албанських біженців, не було етнічних чисток. Систематичними масованими атаками на міста і населені пункти НАТО спричинив масовий вихід біженців не лише з числа албанців з території Косово та Метохії, але і з інших частин країни, які через бомбардування і руйнування населених пунктів масово залишають свої будинки.

НАТО своїми діями, особливо руйнацією хімічних фабрик, знищенням лісів і парків, спричиняє екологічну катастрофу, яка загрожує практично всьому європейському континенту. Знищення радіо і телебачення Сербії в Белграді, як і десятка приватних телевізійних і радіостанцій, є атакою на свободу слова і думки і свідчить про те, що НАТО хоче добитися монополії в інформації світової громадськості. Під час атак на радіо і телебачення Сербії загинуло 20 працівників вільного слова. Спроба агресора НАТО здійснити замах на Президента Республіки Югославія під час бомбардування його службової резиденції 22 квітня цього року являє собою акт державного тероризму, що не має аналогів у цивілізованому світі. Це був прямий напад на волевиявлення європейського народу і основні демократичні цінності, що заборонено міжнародними нормами, як і внутрішнім правом усіх країн, включаючи і Сполучені Штати Америки.

Югославії завдано, крім болю за втрачені людські життя, величезних збитків, знищено матеріальні об'єкти. Союзна Республіка Югославія, незважаючи на це, готова захищати себе за будь-яку ціну і одночасно прагне добитися постійного політичного рішення всіх питань, пов'язаних з Косово і Метохією в рамках Республіки Сербія і Союзної Республіки Югославія, виходячи з потреби збереження суверенітету і територіальної цілісності нашої держави і рівноправності всіх громадян, всіх національних об'єднань у Косово.

Захищаючи свою свободу і право на незалежність, Союзна Республіка Югославія захищає міжнародне право і міжнародний порядок, створений після другої світової війни, захищає цивілізовані відносини між народами.

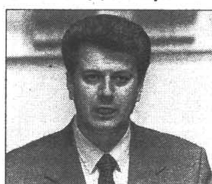
Агресією на нашу країну Сполучені Штати Америки насправді намагаються встановити глобальну диктатуру в світі.

Вони напали не просто на Югославію... Вони напали на державу, яка бажає бути вільною і рівною за своєю гідністю з іншими державами.

Сполучені Штати Америки і НАТО напали і на Хартію Об'єднаних Націй, Гельсінський заключний акт і всі міжнародні конвенції і угоди.

Тому очікуємо рішучого засудження цієї агресії і руйнування нашої країни з боку всіх народів і країн світу, тому що захист рівноправності в міжнародних відносинах становить також і їхній національний і державний інтерес. Очікуємо також підтримки й допомоги, бо це не лише вияв солідарності зі справедливою боротьбою нашого народу в його захисті від агресії, а й наш спільний інтерес. Очікуємо від парламентів і законодавчої влади особливо дружніх країн, щоб вони вимагали від Ради Безпеки Об'єднаних Націй рішення про зупинення бомбардування.

У зв'язку з цим вислов-

люю особливу вдячність Союзної Республіки Югославія, а також свою особисту депутатам Верховної Ради України за постійну принципову підтримку і солідарність зі справедливою боротьбою слов'янських народів.

Високо цінуємо ваше засудження агресії Сполучених Штатів Америки і НАТО на Союзну Республіку Югославія з самого її початку і ваші вимоги, спрямовані на її негайне зупинення, як і вашу щодо цього активність.

Дозвольте подякувати Президенту України пану Кучмі за його мирну ініціативу, яка також стала елементом загального світового миролюбного процесу, що нині відбувається.

Дозвольте запросити вашого Голову, мого шановного колегу пана Ткаченка підписати спільне звернення, яке ми спрямували б потім Раді Європи і в якому вимагали б енергійного безумовного припинення бомбардування і вирішення Косовсько-Метохської кризи політичними і дипломатичними засобами і мирним шляхом.

Запрошую всіх вас, дорогі колеги, дорогі і щирі наші друзі, щоб ви відвідали нашу країну, нашу державу Союзну Республіку Югославія і щоб ви на місці ознайомилися з ситуацією, пов'язаною з кризою в Косово і Метохії, і переконалися в тому, яку жорстоку агресію здійснює НАТО на нашу державу. Ви будете нашими дорогими і шановними гостями!

Сьогодні, коли на світовій арені панує новий електронський фашизм, я хочу скористатися цією нагодою привітати вас з 9 Травня, Днем Перемоги, днем, коли наші народи майже півстоліття тому перемогли фашизм. Спасибі. Дякую за увагу.

Підгодівля з бюджетної кухні

У Рахунковій палаті Верховної Ради

Перевірки Рахункової палати Верховної Ради України виявили нецільове використання бюджетних коштів, незаплановані витрати та зловживання. За минулий рік державному бюджету завдано збитків на 1 млрд. 381 млн. грн. До державної казни повернуто понад 545 млн. грн.

Голова Рахункової палати України Валентин Симоненко на прес-конференції за підсумками діяльності за 1998 рік наголосив, що закон про держбюджет, на превеликий жаль, не став законом для виконавчої влади, особливо для Кабінету міністрів. «За нинішньої ситуації в Україні уряд фактично без урахування положень закону про держбюджет приймав рішення про використання бюджетних коштів, — зазначив В. Симоненко. — Таке вільне розпорядження державними коштами стало живильним середовищем, одним із факторів розвитку корупції та тінізації української економіки. Тому не вірте, коли кажуть: нема грошей. Гроші є, питання лише в тім, де вони, в кого і як використовуються».

Протягом року Рахункова палата перевірила використання коштів держбюджету, зокрема підприємствами Мінвуглепрому, МЗС, МінАПК, ДАК «Хліб України» —загалом 234 відомства, простежила стан погашення заборгованості з виплат пенсій з Пенсійного фонду, використання Державного інноваційного фонду, іноземних кредитів, залучених під урядові гарантії. Днями Рахункова палата представила парламентові звіт про свою діяльність за 1998 рік. Результати перевірок аж ніяк не втішні: порушення законів та нецільове використання бюджетних коштів стали тенденцією. Найбільше їх незаплановано тратили на погашення кредитів, узятих під урядові гарантії. Так, на погашення державного боргу було використано 73% від усіх доходів торішнього бюджету.

Не ліпша ситуація й у першому кварталі нинішнього року. Хоча стаття 40 закону про держбюджет-99 і вимагає від Кабміну не залучати кредити під державні гарантії, загальна сума таких кредитів зросла з 2 млрд. 526 млн. доларів (станом на 1 січня) до 3 мільярдів.

Чимало збитків державній казні, за словами В. Симоненка, завдають також численні податкові пільги. Скажімо, сума пільг стосовно ввізного мита, наданих 1998 року, у 26 разів перевищила суму надходжень до держбюджету від цього виду платежу.

Чому ж за такої активності Рахункової палати, за масових фактів зловживань не спостерігаємо достатнього реагування на ці перевірки та висновки? Чому з року в рік триває розкрадання бюджету? Відповідаючи на ці запитання журналістів, Валентин Симоненко звернув увагу на те, що очолювана ним структура не має достатніх повноважень для ліквідації виявлених порушень. На його думку, закон про Рахункову палату України треба повернути в ту стадію, в якій він діяв до втручання Конституційного суду. І обов'язково поновити фіскальні функції палати, поширивши їх на всі гілки влади. Як відомо, 23 грудня 1997 року Конституційний суд після майже річного розгляду звернення Президента України визнав низку норм Закону «Про Рахункову палату» неконституційними й істотно обмежив її повноваження. Недостатньо реагують на висновки Рахункової палати ще й тому, вважає В. Симоненко, що ніхто не несе персональної відповідальності за невиконання закону про держбюджет.

Юліана ШЕВЧУК.

Візит тижня

Завдання виконано, перешкод немає. Можна рушати?

Цього тижня вперше з часу проголошення суверенітету України та Словаччини зустрілися голови їхніх парламентів — Олександр Ткаченко та Йозеф Мігаш. Те, що такої зустрічі досі не було, Й. Мігаш в інтерв'ю нашій газеті назвав великою помилкою. Загалом, зазначив він на підсумковій прес-конференції, завдання візиту делегації Національної Ради Словаччини виконано повністю. А полягало воно в наданні поштовху двостороннім відносинам, насамперед торгівлі.

Якщо конкретніше — збільшення товарообороту. Останні кілька років намітилася тенденція до спаду в цій галузі. Причини називають різні. Серед них і політичні: минулого року в обох країнах відбулися парламентські вибори, які відволікли значну увагу і політиків, і урядів. Скажімо, два роки не призначали посла Словаччини в Україні — після того, як цю посаду залишив сам Йозеф Мігаш (до речі, у розмові з кореспондентом «ГУ» він назвав такий факт «неприпустимим» для сусідніх держав). Тепер посол є, а будь-яких причин, які завадили б поліпшити ситуацію щодо економічних відносин, — немає. Отож можна, так би мовити, рушати.

І вже заплановано низку заходів. Перебуваючи в Україні, Йозеф Мігаш повідомив, що незабаром до Києва має прибути міністр закордонних справ Словаччини Едуард Кукан. Також готується великий візит до Словацької Республіки українського прем'єра Валерія Пустовойтенка, якого супроводжуватимуть представники бізнесових кіл України. Улітку до Києва має приїхати делегація міжнародного комітету Національної Ради СР. І в перспективі — візит у Словаччину Голови Верховної Ради України Олександра Ткаченка: відповідне запрошення вже отримано.

Анатолій МАРЦИНОВСЬКИЙ.

Агресія прогресує...

Зустріч тижня

(Початок на 1-й стор.).

Срдже Божович підкреслив, що з бомбардуванням Югославії розпочалася нова доба міжнародного життя —доба сили, а не закону. Напередодні, під час короткої прес-конференції в аеропорту «Бориспіль», глава югославської делегації сказав: «Ми приїхали до друзів нашої держави і сподіваємося на взаєморозуміння й підтримку». А під час зустрічі з головою Комітету ВР з питань національної безпеки і оборони Георгієм Крючковим Срдже Божович заявив, що його народ захищатиме свою територіальну цілісність та відстоюватиме національну гідність, незважаючи на жертви. Він завірив українських колег: «Усі твердження про те, що гуманітарну катастрофу в країні спричинено недемократичними діями влади й етнічними чистками, — обман». Він вважає, що метою країн—членів НАТО на переговорах у Рамбуйє та Парижі було не розв'язання косовської проблеми, а пошук приводу для початку воєнних дій проти СРЮ.

Георгій Крючков під час розмови наголосив на позиції Верховної Ради щодо югославських подій: український парламент однозначно засудив агресію НАТО й виступає проти розширення сфери дій альянсу за його межі. «Ми, — зазначив народний депутат, — зробимо все для того, щоб припинити кровопролиття в братній Югославії».

Також відбулася зустріч із членами Комітету ВР у міжнародних справах і зв'язках з СНД. Голова комітету Борис Олійник наголосив: хоча різні фракції мають різні позиції, та вони одностайні в тому, щоб зупинити війну, аби вона не розповзлася по всьому світу. Як зазначили депутати, лише після припинення бомбардувань можна розглядати всі інші питання.

Срдже Божович вважає, що важливим є також і питання відновлення зруйнованого під час агресії. «Без допомоги міжнародної спільноти зробити це неможливо», сказав він.

Андрій ЮРИЧКО.

Спадщина віків

У рамках Всеукраїнської програми «Духовні скарби України» в столичному Палаці мистецтв «Український дім» розгорнуто виставку «Спадщина віків. Пам'ятки мистецтва із колекції Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника». Експозицію виставки, що триватиме до 9 травня, склали 68 найкращих пам'яток з музейної колекції заповідника: культове срібло, ікони, церковне гаптування, стародруки тощо.

Фото Юрія ВЕНГЕРЕША.

Ясна річ — справа темна

Скандал тижня

Ще не вщухли пристрасті в кулуарах парламенту довкола звіту тимчасової слідчої комісії, яка перевіряла факти, викладені в листі СБУ стосовно деяких аспектів діяльності Національного банку, як цієї делікатної теми торкнувся в колі журналістів на правах керівника парламентських контролерів Віктор Суслов —найбільш поінформований в цьому питанні народний депутат.

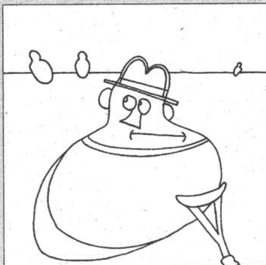
Торкнувся — саме те слово, бо, за його ж зауваженням, говорити предметно про результати парламентського розслідування означало б поринути в царину національних інтересів. Непредметно ж він сказав: переважна більшість звинувачень на адресу НБУ, вважають члени тимчасової слідчої комісії, цілком виправдана. Передусім це стосується розміщення частини валютних резервів в офшорній зоні на Кіпрі для проведення активних операцій за участю деяких російських банків. За словами Віктора Суслова, можна вважати доведеним той факт, що ці операції обумовлювалися заставою у вигляді газпромівських облігацій, емітованих Міністерством фінансів України у 1995 році. Як і те, що всі фінансові ризики внаслідок здійснення цих операцій лягали на плечі України. Попри те, що з початку минулого року зобов'язання щодо розміщення депозитів НБУ взяв на себе банк з незаперечною репутацією, за словами Віктора Суслова, в країну й досі не повернулося 85 млн. дол. Утім, голова правління НБУ Віктор Ющенко обіцяв, що до жовтня повернуться. Про фінансові втрати держави з цього приводу Віктор Суслов запропонував журналістам поміркувати самим: ці долари могли б на якомусь етапі стримати девальвацію гривні.

Взагалі, олімпійський спокій голови правління НБУ дивує Віктора Суслова. У народного депутата склалася думка, що банкіра з нецільовим розміщенням валютних резервів просто підставляли підпорядковані йому департаменти і заступники — на документах не виявили жодної візи голови правління НБУ. А що копали глибоко, так це очевидно. Віднайшли навіть свідчення того, що одну добу Віктор Андрійович очолював раду 1-го інвестиційного банку і, як запевняють члени слідчої комісії, попрацював дуже продуктивно. Втім, звинувачувати головного банкіра в лобізмі деяких комерційних банків уже стало неоригінально — як вони всі без цього, коли колесо економіки не крутиться? Та Віктор Суслов зауважив, що за нинішніх обставин він подав би на місці Віктора Ющенка у відставку. І підкреслив для найбільш прискіпливих: на місце голови правління НБУ він не претендує, та це й суперечило б глузду управлінських рішень, коли контролер раптом очолює відомство, яке щойно перевіряв. Усе так. Але наш Президент так полюбляє прецеденти! Втім, Віктору Івановичу завжди хочеться вірити. Хоч зрозуміло, що справа ця темна. І, схоже, зручна для здійснення не фінансової, а політичної оборудки, оскільки звільнення з посади голови правління НБУ і бияк вигідне певним колам у передвиборній боротьбі за крісло Президента. Не дивно, що, крім звинувачень один одного у непрофесіоналізмі, і депутати, і банкіри не забувають при цьому вказати на політичний тиск з усіх боків і спроби за рахунок грошей добитися прийнятного для себе рішення парламенту і Президента. Щось там пропонували і Віктору Суслову. Але він і його колеги —непідкупні.

Сергій ВЛАД.

Дошка пошани

Фол на межі флюсу

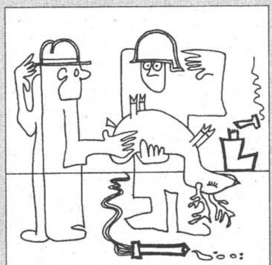
Леонід Кучма, Президент України:
— Я на межі фолу беру на себе відповідальність...

ВІД ЧЕРГОВОГО:
— Головне, Леоніде Даниловичу, коли будете її, цю відповідальність, уже знімати — зазирніть у словник. Щоб цей нинішній президентський фол (брудні, нечесні, недозволені прийоми. — Словник іншомовних слів.) не виліз післяпрезидентським флюсом.

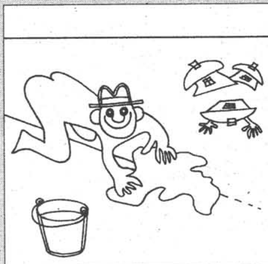
Козли і капуста

Газета «Сегодня»:
— За висновками експертів МАГАТЕ, від вибуху на ЧАЕС постраждала лише... череда норвезьких оленів...

ВІД ЧЕРГОВОГО:
Дивно, а наші козли не постраждали...

Село — за межею

Перший заступник міністра агропромислового комплексу Юрій Лузан:
— Аграрна реформа в Україні набула необоротного характеру...

ВІД ЧЕРГОВОГО:
Після того як ми стерли межу між містом і селом, це необоротне аграрне досягнення вже зітре і саме село...

Черговий по дошці Вілен КАЙДАШ.
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Фотофакт

У столичному Будинку вчителя відбулася церемонія вручення премій видавництва «Смолоскип» 1999 року творчій молоді України. На знімку: лауреат премії Світлана Поваляєва.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Український парламент однозначно засудив агресію НАТО

Звернення тижня

Ветерани заслуговують нормального життя. Гідного їх подвигу

Президія Всеукраїнського об'єднання християн сердечно привітала ветеранів Великої Вітчизняної війни зі святом Перемоги.

«У нелегкий час зустрічаєте ви, дорогі ветерани, нинішнє свято Перемоги, — йдеться в зверненні. — Як і в роки воєнного лихоліття, ви змушені знову зробити вибір на користь справді гідного вашого подвигу життя.

Валерій Бабич, голова партії «Всеукраїнське об'єднання християн», має чітку програму соціального захисту ветеранів війни та праці. У разі його обрання київським міським головою, Валерій Бабич гарантує пенсії разом із муніципальними доплатами не нижчі, ніж 100 гривень на місяць зі щорічним їх підвищенням на 30 відсотків. Він вважає, що ветеранам війни, інвалідам, багатодітним сім'ям, одиноким матерям, «чорнобильцям» треба на 50 відсотків збільшити соціальні виплати. І неодмінно зробить це!

Нехай береже вас Господь!».

Рада Європи — це насамперед обов'язки

П'ятдесятиріччя тижня

5 травня всі європейці відзначали свято — День Європи. Саме цього дня 1949 року в Лондоні десять європейських країн заснували Раду Європи, аби захистити себе, досягши верховенства права.

Нині своє п'ятдесятиріччя РЄ зустрічає як справжня міжурядова організація, що нараховує 41 державу-член (Україна вступила до неї 1995 року). У рамках ювілейних заходів у Києві днями відбулася Міжнародна наукова конференція «Європа на порозі нового тисячоліття». В її роботі взяли участь народні депутати України, науковці, викладачі провідних закладів освіти України, студенти.

На конференції обговорювалося широке коло питань, але всі їх можна об'єднати під однією темою — проблеми єдиної Європи. Значну увагу було приділено питанню інтеграції України у світове співтовариство, зокрема її чотирирічній діяльності у Раді Європи.

— Якщо оцінювати Україну в контексті держав—членів РЄ, то формально все гаразд, — зазначив у доповіді директор Центру інформації та документації Ради Європи в Україні Олександр Павличенко. — Вступ нашої держави до цієї організації, а за цим і її зближення з Європою, тривалий час були для України лише іміджем. Та згодом ми зрозуміли, що його не можна ототожнювати зі словом інтеграція. Україна також зрозуміла, що РЄ — це насамперед обов'язки, які потрібно виконувати.

За словами О. Павличенка, окрім таких проблем, як ще досі не встановлене повне розмежування між гілками влади, слабка підготовка нових кодексів України, нереформування системи самоврядування, є ще одна надзвичайно важлива. Це — відсутність механізмів впровадження тих документів РЄ, котрі Україна вже підписала і за них щорічно сплачує внесок організації. Серед таких документів і Європейська культурна конвенція.

Його думку продовжив народний депутат України Віктор Пинзеник: «Якщо корабель не має напрямку, то жоден вітер не буде йому попутний». Іншими словами — саме від наших політиків залежить, наскільки швидко ми інтегруватимемося у Європу.

Олеся ЯХНО.

Операція «Запорозька чайка»: перший внесок

Резонанс тижня

«Врятуймо запорозьку чайку!» — матеріал під такою назвою було опубліковано в «Голосі України» 14 квітня цього року. В ньому йшлося, нагадаємо, про те, що запорізькі підводні археологи виявили поблизу острова Хортиці бойовий козацький човен — легендарну чайку. Судно досить добре збереглося.

Але підняти його з-під мулу і води, а також зберегти реліквію не так просто — потрібна спеціальна техніка, сучасні консерванти і, звичайно, кошти. Запорізький краєзнавчий музей та Національний заповідник «Хортиця» таких грошей не мають.

І ось до редакції надійшов лист зі Львівщини — від голови правління відкритого акціонерного товариства «Птахофабрика Пустомитівська» Анатолія Кожуха: «З великим зацікавленням прочитав розповідь про знахідку, ознайомив членів правління. І ми вирішили взяти участь у врятуванні безцінної козацької реліквії. Просимо опублікувати рахунок, на який хочемо перерахувати хоч і невеликі гроші (тисячу гривень), але від щирого серця».

Ми зателефонували в Пустомити і зв'язалися з директором фабрики.

— Анатолію Юхимовичу, зі Львівщини до Хортиці далеченько... Чи підприємство ваше процвітає?

— По-перше, я сам родом із козацького краю — з Білоцерківщини. По-друге, як і багато інших підприємств, наша птахофабрика страждає від нерозумних дій уряду і з «процвітанням» поки що не виходить. Та, по-третє, ми, як, мабуть, і інші патріоти, дуже хочемо, щоб запорозьку чайку і підняти, і законсервувати, щоб наші нащадки могли бачити легендарний човен славних козаків. Ми закликаємо й інші колективи: давайте допоможемо в цій справі.

Для тих, хто хоче відгукнутися на цей заклик, вміщуємо запорізькі реквізити:

Отримувач — Наукове товариство імені Якова Новицького.

З позначкою: «Проект «Запорозька чайка».

Розрахунковий рахунок 2600030013334 в Запорізькій облдирекції Укрсоцбанку, МФО 313010, код ОКПО 25479682.

Оксамитові самураї

72-річний Нішіо-сенсей володіє самурайським мечем, як художник пензлем

Вчора до Києва прибули п'ятеро представників японської Асоціації Нішіо-Айкідо на чолі з уславленим Сьодзі Нішіо. У переповненому залі Українського дому вони показали своє мистецтво — дивовижний сплав філософії і діяння. Мистецтво, в якому немає жорстокості, хоч ідеться про життя і смерть. От якби Айкідо стало обов'язковим для політиків — менше було б різких віражів і більше досягнень. Втім, початок покладено: серед тих, хто сприяв візитові японських гостей (окрім Української ліги воїнських мистецтв та фонду «Далекий Схід») — і Комітет Верховної Ради з питань культури та духовності.

Фото Анастасії СІРОТКІНОЇ.

Не вірили, доки не побачили

99 Передплата

(Початок на 1-й стор.).

Витративши на передплату менше тридцяти гривень, він виграв, крім, звісно, самої газети, у 10—15 разів більше. Як зізналися господарі, цей приз для їх сім'ї дуже вчасний. За нинішніх статків вони ще не скоро купили б стіл та стільці такі добротні з дерева за ціною 300 грн.

Шестирічна Женя і чотирирічна Олечка одразу «приватизували» вподобані табуретки. А шестимісячна Катруся ревниво спостерігала за цим процесом, бажаючи, певно, татові побільше таких виграшів. А те, що вони обов'язково будуть, Василь Сацик уже не сумнівається — братиме участь у лотереї й надалі. Тим більше, що старшенькі дали йому наказ: на заекономлені таким чином із сімейної калитки гроші купити їм цукерки.

Привітали Василя Сапика з виграшем і сільський голова Костянтин Борбич та голова КСП «Росія» Василь Приходько.

Такі приємні сюрпризи від «Голосу України» мають ще вісім волинян.

Василь АЛЕКСЕЄВ.

Волинська область.

Баба Клава грала по-крупному

Фейлетон тижня

Щоразу, коли у старій п'ятиповерхівці забивалися труби та її мешканці бралися чистити сантехніку, вони зусиллями місцевої медитаторки баби Клави виходили на прямий зв'язок зі столичною мерією. За свої потойбічні послуги баба Клава брала недорого — продуктами харчування й самогоном. Зате кожен міг висловити начальству все, що у нього накипіло через плачевний стан їхнього будинку, зростання цін за комунальні послуги. І взагалі...

Як правило, перед виборами у баби Клави не було відбою від клієнтів, біля її під'їзду збиралися не тільки домочадці, а й загадкові прибульці в малинових піджаках і з мобільними телефонами. У такі дні баба Клава оголошувала мобілізацію серед молоді й підлітків на розклеювання рекламної продукції кандидатів на пост мера. Або навпаки — на боротьбу з цією самою рекламною продукцією (залежно від поставленого завдання й суми винагороди). Цієї весни все було, як і раніше. Вранішній капіж зливався з комунальною повинною. У дворі майнула чутка: баба Клава влаштовує прямий «дріт» із самим мером! Ото було! До призначеного часу під'їзд не вміщував заклопотаних невлаштованістю побуту, цінами за комунальні, базарні, паркувальні, медичні, транспортні й навіть ритуальні послуги. Клавдія розпорядилася винести до альтанок дитячого садочка лавочки, надані люб'язно на вимогу домочадців директрисою, яка мешкала тут же, у дворі. Вона не могла відмовити, оскільки її чоловік під час комунальних припливів брутально лаявся в будинку голосніше за всіх, і вона небезпідставно вважала, що його лемент заважає зосередитися переважній більшості мікрорайону. Втім, усадовити всіх на місця все одно не вдалося, багато хто стояв, тримаючи на руках дітей і здивовано відзначаючи про себе, що напівтемрява, свічки і блюдця — це вже вчорашній день. Сьогоднішній — комп'ютер у «дипломаті» й стільниковий телефон. Першим до телефону підійшов сусід з другого поверху, і з його зачудованого погляду всі зрозуміли, що контакт із мером справді налагоджено. Далі — більше. Поскаржившись, що його обійшли у квартирній черзі на поліпшення, сусід одразу отримав слово мера в усьому розібратися і, якщо все підтвердиться, вже до літа вручити ордер на трикімнатну квартиру. За якихось півгодини хтось улаштував свою доньку до дитячого садочка, в якому це все й відбувалося, хтось — хворого батька до будинку престарілих. Хтось отримав від мера обіцянку погасити борг із зарплати, а хтось — із пенсії. Роботяга з п'ятого поверху довго запинався, уникаючи лайливих словосполучень, та зрештою майже прилаштував свого «горбатого» «Запорожця» в одному з гаражних кооперативів.

Баба Клава мала такий вигляд, ніби була щонайменше довіреною особою мера. За дві години телефонного сеансу їй вдалося влаштувати на роботу 12 осіб, повернути 21 старому пенсії і 6 студентам —стипендії, оформити 33 сім'ям житлові субсидії і 41 сім'ї — цільові доплати муніципалітету. Наостанок мер пообіцяв народові не опиратися його бажанню перейменувати їхню вулицю на вулицю Мерську. Плакати із заготовленими до цієї події протестами згорнули в трубочки, забахкали відкорковані пляшки в руках бажаючих проголосити здравиці на честь міського та дворового голови в особі баби Клави, полинула з транзистора музика. Тут усе і сталося. Музика раптом зникла, і радіохвиля вмить вихлюпнула на присутніх живий голос мера. Домочадці порозявляли роти від подиву. Виявилося, баба Клава скористалася, не інакше як з метою самореклами, прямою лінією мера з виборцями. У чоловіків навіть руки в той момент засвербіли. Та до гріха не дійшло — виручив той самий транзистор. Тієї миті він сміявся голосом якогось пройдисвіта: «Ви хіба не передплачуєте нашу газету? Так от вона вас протягом усього цього часу розігрувала. І тепер на вас чекає приз за адресою»...

... Баба Клава з балкона гукала, щоб за призами звертались до мері.

Станіслав БЕШКЕТОВ.

Домочадці порозявляли роти від подиву

Свято зі сльозами на очах

Згадаймо поіменно всіх тих, хто віддав своє життя за Україну. І тепло привітаймо живих фронтовиків-ветеранів — переможців фашизму

Ми на порозі вікопомного свята — Дня Перемоги над лютим ворогом, німецьким фашизмом. Скільки лиха, скільки горя завдав він, розв'язавши другу світову війну! У нас вона ввійшла в історію як Велика Вітчизняна 1941—1945 років. Линуть літа, змінюються покоління, а в пам'яті народній вона — незабутня. Зокрема, у нас в Україні вона прокотилася двома кривавими лавинами. Спочатку запеклими битвами з наступаючим ворогом, повною окупацією гітлерівцями нашої рідної землі, а згодом ще могутнішим натиском чотирьох Українських фронтів за визволення України від фашистської неволі.

Більш як піввікової давності велика Перемога була визнана в народі як свято зі сльозами на очах. Таким воно увійшло і в пісню. Таким воно було вперше відзначене 9 травня 1945 року, коли поверталися фронтовики з війни, таким є і сьогодні. Адже й нині близько двох мільйонів ветеранів України, які зі зброєю в руках захищали рідну землю, зустрічають свято. І теж зі сльозами на очах. Адже хіба можна забути те лихо? За період окупації України гітлерівці розстріляли понад 5 мільйонів наших громадян, а близько 2,5 мільйона вивезли на каторжні роботи до Німеччини, вщент зруйнували 714 міст і селищ міського типу, 28 тисяч сіл, 16150 промислових підприємств, на селі розграбували всі колективні господарства. У всьому світі відома трагічна доля чехословацького села Лідіце і білоруської Хатині, з мешканців яких особливо познущалися гітлерівські людожери. У нас же на Україні було понад 250 таких сіл. Серед них Копище на Житомирщині, Кортеліси на Волині, Корюківка і Піски на Чернігівщині, Баранівка і Велика Обухівка на Полтавщині та інші, жертвам яких маємо сьогодні особливо вклонитися.

А ще згадаймо поіменно всіх тих, хто в роки війни віддав своє життя за Україну, за її волю, вклонімося їх пам'яті. І тепло привітаймо живих фронтовиків-ветеранів — переможців фашизму, які, на жаль, доживають нині свій вік у великій скруті. Щось коїться у нашій суверенній державі незрозуміле. Після війни вже через п'ять років український народ відбудував рідні міста і села, підняв економіку і соціальну сферу до передвоєнного рівня. А нині вже кілька років все падаємо, падаємо, падаємо. Жах!

Хвилює сьогодні ветеранів-переможців і міжнародна ситуація. Кожного дня чуємо, як вояки НАТО, підбурювані США, сиплять бомби на міста і села Югославії. Знову ллється кров невинних людей. Міжнародні аналітики прогнозують, що звідси, з Балкан, невдовзі спалахне пожежа третьої світової війни. Не доведи, Господи!

Володимир ЧЕРКАС.

За рідне село

А серце в грудях так і впало: по своїй же хаті бити доведеться...

Це було під час наступу наших військ, які визволяли від ворога міста і села Кіровоградщини. Танкісти підійшли до села Вершино-Кам'янки, що у Новгородківському районі. Від розвідників комбриг дізнався: на близьких підступах до села гітлерівці зосередили значні сили, а саме село перетворили на добре укріплений опорний пункт. А це значить, що по всьому полю, яке відділяло танкістів від Вершино-Кам'янки, пристріляно кожний метр і здолати цей відрізок під вогнем фашистів буде нелегко.

Знав про це і старшина Вовненко. З болем у серці дивився він на село, шукав поглядом серед хат рідну його серцю, де жив до війни і де залишилася дружина з маленьким синочком. Як там вони? Чи живі?

— Старшина Вовненко, до комбрига!

Обірвались думки солдата. Поправив ремінь, пішов до комбрига, доповів честь по честі.

— Товаришу старшина, а ви ж родом із цього села, —чи то запитав, чи то стверджував комбриг.

І знову стиснулося серце у Григорія. Дружина наче поруч із ним стала, синочка Славка за руку тримає...

А комбриг далі:

— Місцевість, певне, добре знаєте?

— А як же не знати? Хлопчаком босоногим вибігав усі околиці, а оце поле, через яке тепер під вогнем треба буде пройти, і орав, і засівав. Кожну складочку знаю, товаришу комбриг.

— Так-так, ось якраз про ті складочки я й хочу знати, щоб перехитрити ворога.

Старшина здогадався, що має на увазі комбриг. Знає він одну балочку. Тільки добиратися до неї слід з лівого флангу. Крутуваті схили у неї, правда, та нічого, танки у нас добрячі, здолають.

— Давайте спустимося в балочку — фашист навіть не почує нас. Зосередимося там, а потім і вдаримо...

А серце в грудях так і впало: по своїй же хаті бити доведеться...

Зрозумів комбриг старшину. По плечах злегка по-батьківськи поплескав.

— Треба, дорогий, треба... Війна, будь вона тричі проклята!

— Та я що, товаришу комбриг? Я розумію, — тільки й сказав Григорій.

Помовчали. Повернулись до розмови про атаку. Старшина показав комбригові на карті ту балочку, провів пальцем:

— Ось так до неї вийти можна.

І додав:

— Тут у фашистів, напевно, село не прикрите. Та до того ж, раптово вдаримо.

— Вірно, — похвалив комбриг танкіста, наче не йому, комбригові, а старшині Вовненку спала на думку така тактика: непомітно підійти до села з того боку, де ворог не жде. — Бути б вам, старшина, командиром роти.

— Ні, товаришу комбриг. Як покінчимо з війною, вженемо Гітлеру кілок у груди — краще я своїм трактором командувати буду. Орати, сіяти, жнивувати...

Пізно вночі, зробивши невеликий гак, танкісти знайшли балочку, тихо спустились у неї, приглушивши двигуни. Обдивилися в темряві і переконались — не помітили їх фашисти.

І тільки-но почало розвиднятись — ударили по селу з гармат і кулеметів, лавиною помчали на ворога. Гітлерівці заметалися від раптового щільного вогню, хотіли було перенацілити свої гармати, та пізно. Кого наші танкісти вогнем дістали, кого гусеницями пропрасували — увірвались у Вершино-Кам'янку без особливих втрат.

Повернув старшина Вовненко свою «тридцятьчетвірку» на рідну вулицю. Ціла хата! Відчиняє двері, кличе своїх — порожньо. Ні дружини, ні сина. Тільки холодом війнуло в розпашіле після бою обличчя. Невже загинули?

Вискочив мерщій на подвір'я, кинувся до погреба:

— Славко!..

Так і є! Там вони! Сховалися від обстрілу. Живі-здорові! Ну як словами передати таку зустріч? Цілуються, плачуть від радості! А поруч танкісти стоять і теж ледве сльози стримують.

— Ну, хазяйко, — сказав комбриг, — накривай на стіл, пригощай моїх хлопців.

— А чим ти їх пригостиш, коли тут фашисти господарювали, не залишили ні окрайця хліба, ні листочка капусти? Попили чаю з солдатським цукром та з солдатським же хлібом — і треба танкістам іти далі.

— По машинах! — скомандував комбриг.

Він поцілував руку дружині старшини Вовненка і мовив:

— Добрий у вас чоловік. І відмінний солдат. Якби не був хліборобом, бути йому великим командиром. Кмітливість є в нього по цій лінії.

Воював Вовненко на рідній Кіровоградщині, визволяв міста і села Угорщини. За участь у штурмі Берліна його було нагороджено орденом Вітчизняної війни першого ступеня.

Коли старшина, покінчивши з війною рахунки, повернувся у Вершино-Кам'янку і знову сів за кермо трактора, дружина і син Славко не раз казали йому:

— Ось і став ти командиром. І не тільки свого трактора, а цілої бригади.

Багато років старшина запасу очолював тракторну бригаду в колгоспі імені Ульянова. Вона постійно посідала перші місця в районі по врожаях.

До солдатських орденів та медалей додались високі нагороди за звитяжний труд. Рішенням загальних зборів йому було присвоєно почесне звання «Заслужений колгоспник».

Григорій Федорович Вовненко вже залишив місце під сонцем. Та в селі про нього можна почути тільки похвальне слово. Бо добра людина залишає після себе і добрий слід.

Іван БРАТЧЕНКО,
ветеран війни,
заслужений журналіст України.

Поверніть фронтовикові ордени!

Перед хатою притрусила пелюстками моріжок відцвіла вишня. Навпроти, під дровітнею, — міцно змайстрована лавка. Тут любить відпочивати господар цього великого і порожнього обійстя. Рік тому, якраз у таку ж розкітлу пору, померла його дружина. Бог не дав їм дітей, і тепер він залишився сам. Ідуть вулицею односельці, вклоняються: «Доброго здоров'я, Василю Макаровичу!», «Добридень, діду Василю!»

Ледь торкнувшись рукою старого капелюха, В. М. Оришечко відповідав на вітання, і ми продовжували розмову.

Як живеться сільському ветеранові? Чи не забувають його сусіди, сільрада, керівництво господарства? Про що думається ось такими тихими травневими вечорами, коли засинає стомлене село?

Живеться колишньому фронтовикові, повному кавалерові ордена Слави, непогано. «Було ще гірше, — філософському не ремствував на сьогодення Василь Макарович. — Хто пережив 33-й, пекло війни, післявоєнні нестатки, той не грішитиме, коли на столі шматок хліба є і дах над головою».

Як на теперішні часи, він має добру пенсію — більше 200 гривень. Ясна річ, аби платили її вчасно, то вистачило б і на харчі, і на ліки. Одначе принесли пенсію лише за першу половину серпня 1998 року. «Мені багато не треба, — ділився щиро, — якби здоров'я не підводило, то обходився б мінімумом. Але у 80 літ багато чого несила вже робити...» Тому наймає Василь Макарович людей город навесні посадити, влітку пополоти, восени викопати картоплю. Переписав хату на Любу Левицьку, доярку. Вона приходить щодня їсти варити, пере. Допомагають і її троє дітей.

Похвалився Василь Макарович, як вітали його взимку з 80-річчям. Сам голова облдержадміністрації Анатолій Даниленко надіслав вітання. Вшанувати ювіляра приїхали начальник обласного управління соціального захисту Валентина Артюх, керівники району і села. Що й казати, приємно було ветеранові від тих відвідин, від уваги. І водночас гірко, боляче. Минув уже майже рік відтоді, як завдано йому глибокої рани... Здавалося, тоді, на фронті, коли його п'ять разів ранило — у голову, у руки, в ноги, коли контузило і відбирало мову, — він тоді не відчував такого пекучого болю, як того похмурого дня...

Хтось тихо постукав у двері. Василю Макаровичу почувся голос сина Люби Левицької, і він пішов відчиняти. Не встиг стати на порозі, як двоє невідомих у масках повалили його на землю і почали бити. Один з грабіжників заскочив у кімнату, відчинив шафу, зірвав з кітеля ордени і прожогом вибіг на вулицю...

Злочинців бачили в селі. Як вони йшли вулицею до хати Василя Макаровича, як поверталися. Невдовзі й міліція затримала підозрюваних у райцентрі Кам'янка. Обіцяли, що ось-ось завершать карну справу, повернуть нагороди. Однак минув рік, а від правоохоронців ні слуху ні духу. «Мабуть, десь «загубилися» мої ордени», — сумно зітхав Василь Макарович, показуючи численні реліквії воєнних часів: фотографії, копії нагородних документів, вирізки з фронтових газет. Про нього, «безстрашного навідника-кулеметника гвардії старшину Василя Оришечка, грозу німецьких бліндажів і кулеметних гнізд», не раз і не два розповідали газети «Защитник Родины», «Красная звезда».

Після війни гвардії старшина повернувся в рідну Михайлівку. Посічений кулями й осколками, з незагоєними ранами. «Думав, протягну років два, —пригадував пережите, — тому не хотів зав'язувати світ молодій дівчині. Одружився з удовою мого бойового товариша». Коли піддужчав, трудився в колгоспі —бригадиром, лісівником. Посадив навкруг Михайлівки десятки гектарів лісу.

Василь Макарович дуже любить спілкуватися з молоддю, школярами. Щороку протягом 40 літ бував на місцях боїв під Ленінградом, де полягли тисячі його побратимів, земляків. Коли у ленінградській школі № 223 відкривали музей бойової слави, виконати цю почесну місію запросили Василя Макаровича. «У Ленінграді живе стільки генералів і адміралів, а запросили перерізати стрічку старшину з Михайлівки... І я поїхав».

У Ленінграді прізвище колишнього фронтовика разом з іменами Героїв Радянського Союзу та інших повних кавалерів ордена Слави вибите золотими літерами на мармуровій плиті в меморіальному комплексі, присвяченому захисникам міста.

Тепер рідко доводиться зустрічатися з дітьми. Не виявляють ініціативи вчителі. Інші цінності оволодівають душами дітей, фальшиві цінності. Про це також із тривогою говорив сільський ветеран. Хіба можна без досвіду старшого покоління, без знання історії свого народу виховати патріотів? — запитував. І відповідав: не можна! Ось чому є в колишнього фронтовика заповітна мрія: створити у себе, у своєму будинку, музей солдатської слави. Реліквій у нього самого достатньо, а ще стільки ж є в односельців, учасників війни. Тільки чи потрібно нині це комусь? — запитував з надією...

Потрібно, Василю Макаровичу! Не сумнівайтесь. Допоки ми пам'ятатимемо минуле, у нас буде майбутнє. І чиста совість — перед мертвими й нині сущими на землі.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

В пам'яті народній вона — незабутня

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Зірки травневих небес

Я іноді бачу війну, не встаючи з-за столу, за яким оце пишу: одночасно з коротким стуком двері відчиняються й з'являється наш старий пожежник Федір Васильович. Дивно, але отак сюди заходить лиш він і ще одна дівчина. У неї тип обличчя, яких тепер не випускають — обличчя льотчиці з нічного бомбардувальника. Їх називали нічними відьмами. Але про це потім. А на порозі — Федір Васильович, як кожен пожежник — педант. Перше, що він зробив, з'явившись у нас — почепив стенд з пишною назвою «Куточок вогнеборця» чи щось отаке. Ми підсміювались, хоч наша робота нічим не серйозніша. А мундир пожежника ми й взагалі не зуміли б носити так хвацько, як Федір Васильович. Здається, я знаю, в чім тут річ. Він закінчив війну юним, у тім віці, коли пожежі ще заворожують душу. Ось чому він і досі такий — увесь красиво-військовий. Але я збагнув також, чому він стукає й заходить, не чекаючи відповіді. Може, сподівається застати за кожними зачиненими дверима людей з типами облич, яких тепер уже нема. Як у хлопців-однополчан чи в дівчат, на яких він тоді дивився знизу вгору. Тому про дівчину з обличчям нетутешньої льотчиці я йому не розповідаю. Бо не хочу, щоб вона колись перестала приходити. Й побоююсь, що він може забрати її звідси. Адже він має на це більше прав, і вона це може знати, бо її бабуся була справжньою «нічною відьмою». Власне, оце і є війна, яку можна бачити, не встаючи з-за столу. Бо війна — це коли до тебе заходять з коротким стуком. І коли в тебе можуть когось забрати. Війна — це коли після перемоги все життя підсвідомо шукаєш когось, кого вже не знайдеш ніколи. До речі, він не дуже запам'ятав Дев'яте травня 45-го, бо тоді не було нічого особливого, просто почався мир. Пам'ятнішим був наступний день — зустріч з американцями. Він співав «Стоїть явір над водою», а ті подарували йому секундоміра (ним тепер граються онуки), а Федір Васильович урочисто вручив на пам'ять американцям два гудзики із зірочками.

Віталій ЖЕЖЕРА.

1920–1930 рр.

А щастя таки було можливе?

Що робити — всі ми з ТОГО часу. Його порох на наших плечах. Він, невагомий й майже невидимий, тисне на нас, гальмує політ думок й прагнень. Може, тому ми чинимо досі, буває, не за принципами нового світобачення, а за інерцією — як чинили вчора.

Звідки це в нас? Може, це далекосяжний вплив минулого, ще раз зазирнути в яке ми запрошуємо вас, шановні читачі?

...Інколи можна почути, що, мовляв, коли б В. Ленін прожив довше, то Україна в двадцяті роки відстояла б свій суверенітет. Як аргумент наводять результат гострої суперечки в московському ЦК щодо майбутнього радянського супердержави.

Г. Уелс.

Х. Раковський (може, саме тому, що, як іноземець, дивився на радянські проблеми, спираючись на світовий досвід) стояв за утворення СРСР через об'єднання національних республік. Й. Сталін наполягав на входженні республік до Російської Федерації на правах автономії.

В. Ленін підтримав Х. Раковського.

Утворення УРСР, очевидно, було прогресивним кроком з огляду на поразку націонал-патріотичних сил (через розкол!) як за часів УНР, так і в період гетьманату. Біполярний світ, що складався тоді, не сприяв утвердженню на політичній карті планети нових держав.

Іншими словами: не було б УНР й гетьманату, не було б і УРСР. І зовсім не випадково сучасні дослідники наголошують, що «наявність власної, до певної міри автономної політичної системи протягом майже семи десятиліть значно полегшило проголошення Україною незалежності 24 серпня 1991 року».

Та повернемося до предмета нашої розмови.

Сила Христового вчення в жертовності його носія — Ісус взяв на себе чужий біль, виступив безкорисливим захисником бідних і переслідуваних.

Томмазо Кампанелла запліднив людську свідомість мрією про МІСТО СОНЦЯ.

А ще були Фур'є, Оуен, Сен-Сімон і тисячі невідомих подвижників, які хотіли будь-що ощасливити людство. Навіть ціною власної смерті.

Науковий комунізм говорив про щастя, якого вистачить на всіх: всі будуть рівними, всім буде добре, не буде голодних і босих, не буде війн і зла.

На крилах більшовицької пропаганди постать В. Леніна виросла до справді планетарних масштабів.

У 21-му році з'явилися концтабори в Тамбовській губернії, куди зганяли російських селян, що чинили опір колективізації. Потім настав голодомор, що, мов ненажерливий Молох, проковтнув мільйони хліборобів. Потім репресії, потім...

Англійський письменник-фантаст Герберт Уельс, зустрівшись з В. Леніним, назвав його кремлівським мрійником.

А. Кестлер, Д. Оруел, Є. Зам'ятін, десятки неназваних письменників майстерно змалювали пропонований «рай». А потім прийшли книжки Івана Багряного та Олександра Солженіцина — документальні свідчення сталінського бачення «щасливого майбутнього людства».

І. Багряний.

А починалось все в 20-ті роки, де, мов у зачарованому дзеркалі, бачимо, з одного боку, індустріальне й культурне відродження й Росії, й народів колишньої імперії Романових, а з другого — людські жертви, якими супроводжувались й колективізація, й «українізація», й боротьба з релігією, й боротьба за «радянський побут», за «чистоту партійних лав» тощо.

Від Христа
до Кампанелли,
а від них до Леніна

«Підтри

Листи чита

Такі рядки домінують у лис
гуки на публікації матеріалів
центи». Читач з Вінниччини,
надіслав нам свої пропозиції і
Ми дякуємо всім нашим допис
во врахуємо у подальшій робо
«Вважаю, що ви започатк
повісти історію України з по
совій газеті нашої держави, с
тивні свідчення. Історію, яку,
брому». Так пише нам читач
новні друзі, пишіть повністю

Доба на
відро

Десятиліття 1921—1930 рр. в історії України історики називають добою національного відродження. Щоб обгрунтувати таку назву, фактів вистачає. Проте не треба цей період надмірно ідеалізувати. Він має гарний вигляд лише на тлі попереднього воєнного десятиліття і наступного, яке нам пам'ятне страхітливим голодом та Великим сталінським терором.

В. Чубар.

Десятиліття розпочиналося з непу. Про нову економічну політику наше покоління пам'ятає з розповідей дідів та бабусь. Розповіді дають відчуття економічного благополуччя. Немов з-під землі тоді з'явилися дефіцитні селянські товари — хліб, молоко, м'ясо. Кооперація почала пропонувати забуті з дореволюційних часів «колоніальні» товари — каву, чай, прянощі.

Завдяки зусиллям багатьох спеціалістів світового рівня, яким було надано необхідні засоби і певну свободу дій, нова економічна політика матеріалізувалася у багатьох конкретних досягненнях. Серед них треба згадати насамперед відродження кредитно-фінансових установ, відмінно проведену грошову реформу 1922—1924 рр., організацію державної торгівлі. Радянські економісти 20-х років нагромадили унікальний досвід державного регулювання ринкового господарства. Краї-
ни Заходу використали це[…]с
ходу з Великої депресії 1929—1
Початок десятиліття в Украї
сі з голодом 1921 року. Першо
ла катастрофічна посуха, яка о
но вразила південні губернії
нічний Кавказ і Поволжя. П
свідомістю цей голод ототожн
сім з Поволжям. До кінця 192
мація про український голод
заблокована центром, щоб н
постачання «червоних столиц
Петрограда. Вивезення хл[…]
вело до загибелі сотень тисяч
денних районах республіки гол
нявся навіть у 1923 році, коли у
нього забули.

Голод зупинив
повстанський рух, я
невеликими перерва
століття і спрямов
всіх влад. Більшови
користовували у вла
лянських пор[…]щі
тря руху пов[…]лос
селянські загони ста
ськими бандами.
В. Ленін створи
устрій, націлений на
контролю керівникі
над суспільством. З
нення такого контро
новлення матеріальної залеж
людини від держави, яке досяг
цією приватної власності на з
ництва. Націоналізація і усус
вели до переходу засобів вироб
порядження нації або суспільс
начали одержавлення.
Цілком одержавлена економ
проіснувати без залучення до
структур мільйонів людей. На
альними владними повноважен
вало ілюзію народовладдя. Одн
довладдя» не перешкоджало
влади в руках не підконтрол
партійно-державних структур.
Сама партія навіть не згаду
ших радянських конституція
можливість будувати унітарну
державу в будь-якому вигляді,
ку незалежних республік.
Наприкінці 1920 року в Укр
валося шість радянських армі
1,2 млн. військовослужбовців.
тарною силою керівники Росії
вість проголошувати сміливі д
незалежність радянської Украї
голова Раднаркому СРФРР В
нін і нарком закордонних спр
з одного боку, і голова Радвик
і нарком закордонних справ Х.
другого, підписали договір пр
господарський союз. У преамбу
валися незалежність і суверенн
жав.
У світлі сказаного не варто
значення утворення єдиної ба
ної держави — СРСР. Пере
створеної більшовиками держа
федерацію нічого не змінила в
Проте з утворенням СРСР в г
ку розрив між змістом і форм
державності став меншим. Кра
яка існувала в оманливому ви
них республік, уперше стала є
вою.
Відома дискусія між Сталі
ським з приводу утворення со

Голодомор в Україні, 1921 рік. Бердянськ

Сонце не тільк

...мую вашу ініціативу»

*...х, що їх редакція отримує як від-
...ї «XX століття: українські ак-
...сіонер Василь Никифорець навіть
...тематичного розмаїття циклу.
...ачам, а їхні пропозиції обов'язко-*

*...ли дуже важливу справу — роз-
...аку XX століття в найбільш ма-
...раючись на документальні об'єк-
...відомо, «неможливо читати без
...Волині З. Колбун (будь ласка, ша-
...ї імена, а то не зручно зверта-*

тися до вас занадто офіційно) й наголошує: «Треба бути господарем у власному домі. А щоб усвідомити цю просту істину, треба знати свою історію, без чого неможливо правильно визначити шляхи у майбутнє».

(Заувага для наших опонентів. Розуміємо, що говоримо про звичайні речі. Про все це всі добре знають. Але скажіть: чому ж серед нас, і що гірко констатувати — в ешелонах влади, так багато «иванов, не помнящих родства», прозваних у народі яничарами?)

Наш шановний читач Василь Никифорець визначив свою десятку великих українців: князі Володимир Великий та Ярослав Мудрий, гетьмани Петро Сагайдачний та Богдан Хмельницький, Тарас Шевченко, композитор Віталій Лисенко, науковці Євген Патон і Володимир Вернадський, митрополит Андрій Шептицький, В'ячеслав Чорновіл.

...пі... ви-
...рр.
...бігся у ча-
...чиною бу-
...ково силь-
...ину, Пів-
...е масовою
...ся переду-
...пку інфор-
...агалі була
...рипиняти
...– Москви і
...аїн... из-
...н. У пів-
...не припи-
...оволжі про

закінчилася на користь останнього. Сталін ставив питання про автономізацію незалежних республік, тобто перетворення їх на автономні республіки Російської Федерації. Користуючися підтримкою Леніна, Раковський наполіг на рівноправному статусі Росії, України та інших союзних республік у рамках федерації «другого поверху» — Радянського Союзу. В радянських конституціях було навіть передбачене право республік на відокремлення від союзної держави в разі такого волевиявлення населення.

Проте перетворення унітарно побудованої партії більшовиків на гаранта існування єдиної союзної держави давало Україні шанс на суверенізацію після того, як ця партія зійде з історичної арени. Якби УСРР стала російською автономією, її суверенізація у майбутньому зустріла б незіставно більше перешкод.

...ціонального ...одження

...елянський
...тривав з
...з початку
...вся проти
...не раз ви-
...х цілях се-
...коли...
...проти...
...и куркуль-

...державний
...езпечення
...воєї партії
...бом досяг-
...було вста-
...ті кожної
...ся ліквіда-
...би вироб-
...нення не
...тва у роз-
...вони оз-

...не могла б
...авлінських
...ння їх ре-
...и створю-
...аке «наро-
...нцентрації
...народові

...ася в пер-
...Це давало
...алізовану
...ть як низ-

...і розміщу-
...сельністю
...акою мілі-
...ліни можли-
...атації про
...28 грудня
...льянов-Ле-
...Чичерін,
...кому УСРР
...вський, з
...ьківський
...підкреслю-
...обох дер-

...соціювати
...ціональ-
...ова давно
...на союзну
...емі влади.
...і 1922 ро-
...без назви,
...і незалеж-
...ого держа-

...і Раков-
...і держави

Щоб зміцнити контроль над національними республіками й поширити свій вплив на місцеве населення, партійний апарат мав розпочати спілкування з трудящими масами їхньою мовою. Перед партією постали завдання поповнювати свої лави за рахунок місцевих кадрів, дбати про видання газет, журналів і книг місцевими мовами. Український різновид політики коренізації здобув назву українізації.

Представник МЗС УСРР О. Шліхтер, міністр турецького МЗС Тевфік-Рушді-бей, нарком СРСР Г. Чичерін

Державний апарат у республіці, що склався переважно з дореволюційних чиновників, глухо, але успішно опирався українізації. Партійний апарат, у якому було мало українців, також не виявляв ентузіазму в торуванні шляху українській мові.

Становище змінилося у 1925 році, коли Сталін домігся передачі посади генерального секретаря ЦК КП(б)У Л. Кагановичу. Останній по-чиновницьки ретельно втілював у життя офіційний курс. Він навіть вивчив українську мову, якої раніше не знав, хоч народився в Україні.

Зі смерті В. Леніна у 1924 році почалися масові набори до державної партії. В Україні вона поповнювалася передусім за рахунок українців. Більша частина книжок, журналів і газет почала видаватися в республіці українською мовою. З ініціативи М. Скрипника національна мова впроваджувалася навіть у деяких червоноармійських частинах.

Порівнюючи українізацію з коренізацією в інших республіках, можна простежити певну закономірність. Прищеплення тоталітарних владних структур суспільному організму України супроводжувалося великим культурним піднесенням. Представники національної інтелігенції, починаючи від М. Грушевського, який повернувся у 1924 році з еміграції, знайшли застосування своїм силам у галузі культури. Завдяки їх зусиллям було одержано вагомі здобутки у розвиткові освіти, науки, літератури і мистецтва. В інших республіках коренізація мала більше ознак кампанії укорінення владних структур.

Використання курсу на коренізацію в інтересах культурного піднесення є заслугою невеликої, але впливової групи керівних працівників, яких заведено називати націонал-комуністи. Вони гуртувалися навколо наркома освіти УСРР Миколи Скрипника. За постаттю Скрипника проглядають інші — Каганович, Сталін. Скрипник зробив так багато у справі національного відродження, бо мав підтримку генеральних секретарів ЦК КП(б)У і ЦК ВКП(б).

Доки Сталін боровся за владу в Кремлі, доти він був кращим другом українців. У боротьбі з Л. Троцьким і Г. Зінов'євим (які, до речі, народилися в Україні), генсек потребував підтримки найбільшої республіканської партійної організації — КП(б)У. А коли Сталін домігся одноосібної влади, його політика щодо України кардинально змінилася. Причина була та сама: УСРР за матеріальними і людськими ресурсами практично дорівнювала всім іншим національним республікам, разом узятим.

У добу «колективного керівництва» Сталіну важливо було забезпечити собі апаратну й суспільну підтримку з боку УСРР. Пізніше, коли особисті інтереси Сталіна збігалися з інтересами партійно-державного центру, для нього на перший план вийшла потенційна загроза сепаратизму, яку могла відчувати Москва через самий факт існування потужного регіонального центру влади в тодішній столиці України — Харкові. З кінця 20-х років державний терор дедалі ширше розливався всією країною. Основним полігоном чекістів стала Україна.

У грудні 1925 року на XIV партійному з'їзді було проголошено курс на індустріалізацію. Кілька років індустріалізація здійснювалася в обмежених масштабах через брак коштів. Уряд іще турбувався про стабільність карбованця та інші здобутки непу.

З перетворенням Сталіна на одноосібного вождя було покінчено з непом. Індустріалізація почала здійснюватися на селянські кошти. З 1929 року було відновлено припинений після громадянської війни комуністичний штурм. Головним його завданням було позбавлення селянства приватної власності на засоби виробництва.

Станіслав КУЛЬЧИЦЬКИЙ,
професор.

Г. Петровський, С. Косіор, П. Любченко

✓ 1921

12 січня — Харків. Створення Постійної наради з боротьби із повстанським селянським рухом при командувачі Збройних сил України. Голова — Х. Раковський

8—16 березня — Москва. X з'їзд РКП(б): перехід до непу (нової економічної політики — впровадження ринкових відносин)

12 березня — арешти членів Української партії соціал-революціонерів (есерів) та меншовиків

18 березня — Ризький мирний договір між РСФРР та УСРР і Польщею

30 березня — утворення Всеукраїнської надзвичайної комісії (ВУНК)

22 травня — судовий процес над членами Української партії есерів (соціал-революціонерів). Серед засуджених, зокрема, члени урядів УНР В. Голубович, І. Лизанівський, Ю. Ярослав та інші

1 червня — Москва. Затвердження Радою Праці та Оборони РСФРР програми електробудування, якою передбачалося спорудження в Донбасі Штерівської електростанції та проектування Дніпрогесу

червень — викриття в Києві українського Центрального повстанського комітету, очолюваного І. Андруховим та поетом Г. Чупринкою (розстріляні 28 серпня)

В. Липківський, митрополит УАПЦ.

28 серпня — Н. Махно залишив територію України

4—29 листопада — другий зимовий похід армії УНР на чолі з Ю. Тютюнником в Україну. Розстріл 23 листопада майже 400 учасників походу під с. Базар

осінь — голод на півдні України, спричинений політикою «воєнного комунізму»

✓ 1922

2 січня — Анкара. Підписання договору про дружбу і братерство між УСРР і Туреччиною

8 березня — ВУЦВК ухвалив постанову про конфіскацію церковних цінностей у Фонд допомоги голодуючим. Акція супроводжувалася жорстокою боротьбою з церквою

12 квітня — амністія ВУЦВК всім, хто воював проти радянської влади (крім П. Врангеля, О. Кутепова, Н. Махна, С. Петлюри, П. Скоропадського, Б. Савинкова, Ю. Тютюнника)

30 грудня — І з'їзд Рад, який проголосив створення СРСР

✓ 1923

1 серпня — Харків. Ухвала ВУЦВК і РНК УСРР постанови про заходи щодо забезпечення рівноправності мов і про сприяння розвитку української мови

М. Хвильовий.

✓ 1924

2 лютого — затвердження Конституції СРСР

березень — повернення М. Грушевського з еміграції в Україну (виїхав 1919 року)

12 жовтня — створення в складі УСРР Молдавської Автономної Радянської Соціалістичної Республіки

24 грудня — Москва. Розпуск Української комуністичної партії

✓ 1925

березень — Харків. Початок літературної дискусії. Виступи М. Хвильового за самобутній розвиток української культури

5 квітня — генеральним секретарем ЦК КП(б)У став Л. Каганович

10 травня — на чолі українського уряду — В. Чубар

✓ 1926

26 квітня — лист Й. Сталіна до Л. Кагановича із засудженням М. Хвильового та О. Шумського. Початок нищення української культури

26 травня — Париж. Убивство агентом ОДПУ Шварцбардтом С. Петлюри

✓ 1927

20—29 листопада — X з'їзд КП(б)У засудив троцькізм і національний ухил («шумськізм»)

2—9 грудня — XV з'їзд ВКП(б). Курс на колективізацію сільського господарства

✓ 1928

січень—лютий — виступ українського економіста М. Волобуєва проти колоніальної політики Москви щодо України

18 лютого — Комінтерн виключив КПЗУ зі своїх лав

зима—весна — проведення за ініціативою Й. Сталіна надзвичайних заходів із заготівлі хліба

липень — на чолі КП(б)У — С. Косіор

✓ 1929

27 січня—3 лютого — утворення у Відні Є. Коновальцем Організації українських націоналістів

28 травня — перший п'ятирічний план розвитку народного господарства СРСР

жовтень 1929—березень 1930 — період найінтенсивнішого створення колгоспів в УСРР, що супроводжувалося насильством та терором

10—17 листопада — пленум ЦК ВКП(б), рішеннями якого, зокрема, передбачалася «суцільна колективізація всього степового району України»

Розстріл учасників другого Зимового походу армії УНР. Листопад 1921 року

✓ 1930

9 березня—19 квітня — сфальсифікований сталіністами судовий процес над українською інтелігенцією (С. Єфремовим, В. Чехівським, Л. Старицькою-Черняхівською — загалом 45 осіб), відомий з історії як процес СВУ. 1989 року засуджених реабілітовано

6 квітня — Москва. Заснування ЦВК СРСР ордена Леніна і ордена Червоної Зірки

Ведучі рубрики:
Віталій АБЛІЦОВ,
Віталій ЖЕЖЕРА,
Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

МАУ в Америки придбали літак

А ім'я йому — «Мауглі» — придумав 13-річний Женя Родіонов з Чернігова. МАУ зробили щедрий подарунок переможцю конкурсу «Придумай ім'я новому літаку»: Женя полетить до Парижа і побуває у «Диснейленді»

Та не простий, а «Боїнг-737» — новісінький, оснащений двигунами CFM. Їх виробляє однойменна корпорація CFM, що виникла в результаті союзу американської фірми «Дженерал Електрик» і французької — «Снекма». Минулого тижня новенький «Боїнг-737», який одержав ім'я «Мауглі», прилетів із Сієтла (США) в Бориспіль і був продемонстрований журналістам. А фірма «Снекма» і наша авіакомпанія «Міжнародні авіалінії України» (МАУ) запросили українських журналістів до Франції для того, щоб вони подивилися, як народжуються сучасні авіадвигуни.

«Це був не той двигун»...

Треба ж було такому статися: ледве ми вмостилися в кріслах «Боїнга», що прямував на Париж, як командир вибачився перед пасажирами і попросив: «З речами — на вихід». У літака не заводився... двигун. Оце так сюрприз! Та нас заспокоїли: на цьому «Боїнгу» мотори іншої компанії.

А в тому, що у CFM найнадійніші у світі мотори, ми переконалися вже на початку двогодинної розповіді Жан-П'єра Вернона, директора маркетингової служби по країнах Східної Європи. Ось кілька фактів. Кожні 3 секунди у світі злітає літак з двигунами CFM. Це й «Боїнги», й «Аеробуси» різних модифікацій, і військові літаки. В Німеччині двигун CFM до демонтажу налітав 30 тисяч годин польотного часу (фахівці вважають, що 18 тисяч — це вже дуже багато), а всі «снекмовські» движки мають 120 мільйонів годин польотного часу. І головне: вони ніколи не відмовляють у польоті. Ось чому у CFM в усьому світі більш як 250 клієнтів, і серед них «Міжнародні авіалінії України». Жан-П'єр Вернон упевнений, що провідна українська авіакомпанія зробила правильний вибір, бо двигуни CFM потужні, надійні, прості в експлуатації, легко замінюються новими модифікаціями. У сумі це впливає на прибуток авіакомпаній, що літають на літаках з такими движками.

Дещо з життя експлуатованих

Наші гостинні господарі правильно вирішили, що ліпше один раз побачити, ніж дві години слухати, і запропонували після лекційного курсу перейти до практичної частини — оглянути цехи, де складають і випробовують двигуни.

Коли ми потрапили в складальний цех, то мені здалося, що сьогодні робітники страйкують. Ідеальну чистоту доповнювала ідеальна тиша. Ані завивання турбінок, ані стукоту молотків і кувалд, ані шуму працюючих кранів...

— Ні, у нас не страйкують, цех працює. Іноді навіть у три зміни, коли є термінове замовлення, — сказав Ліонель Буке, який супроводжував журналістів. — Та ви зараз самі все побачите.

Зізнаюся, я давно хотів подивитися, як капіталісти експлуатують бідних робітників і «висмоктують із них усі соки». Загазовані, запорошені та гамірні цехи Чорноморського суднобудівного заводу в Миколаєві, де довелося працювати, після лекцій з політекономії, історії КПРС видавалися виробничим раєм. Ох, як шкода було мені тоді експлуатованих, з котрими ми солідаризувалися 1 Травня і тяжкою долею яких нас залякували діячі керівної і спрямовуючої партії!

Отже, як саме експлуатують трудівників на «Снекмі»? Робочий день на підприємстві розпочинається о 6-й годині ранку. Дістаються робітники сюди на своїх машинах. А коли хтось її не має або власник хоче заощадити на бензині (1 літр коштує більш як долар), то 40 заводських автобусів за розробленим маршрутом, забираючи з різних районів Парижа людей, доставляють їх у Вілларош, на околиці якого й розташовані цехи одного із заводів «Снекми». Робота у французьких робітників не марка, але грошова. Працюють вони в чистеньких комбінезончиках за зручними столиками, де прикручують лопатки до турбін двигуна. Майже на кожному робочому місці комп'ютер або транзистор, з якого лунає приємна музика. Складну й монотонну роботу виконує робот у засклений кімнатці. Знімати його службовець секретного відділу, що супроводжував нас, заборонив, як і решту складальних процесів. Іншого робота — комірника, що на замовлення робітників поповнює деталями спеціальні комірки, — знімайте на здоров'я. Ще одна важлива деталь: на «Снекмі» немає відділу технічного контролю. Професіоналізм робітників такий високий, що в цій службі підприємство не має потреби.

... В обід робітники поспішають до заводського ресторану, кухня якого не поступається кращим паризьким закладам. Вартість обіду всього 3—4 долари (для порівняння келих пива у Парижі — близько 10 дол., біг-мак у «Макдональдсі» — 10 дол.,). Решту доплачує підприємство. Загалом система соціального захисту у Франції дуже сильна, а на «Снекмі» тим паче. Робітникові не тільки оплачують лікарняний, а й усі витрати, пов'язані з купівлею ліків. «Шабашать» робітники першої зміни о 14-й годині. Потім — по автобусах і додому або ж у кав'ярні Парижа.

Про гроші французи, як і скрізь на Заході, говорити не люблять. Нам вдалося вивідати у господарів розміри середньої зарплати на «Снекмі» — 1100—1500 доларів на місяць. Це без вирахування податків. Але реальний доход французької родини набагато вищий, бо в країні існує надійна система соціального захисту. Зарплату тут нікому не затримують, а позики видають усім — і на купівлю квартири, і на придбання автомобіля, меблів, домашньої техніки.

Показали нам також, як випробують двигуни. Відбувається це в наглухо задраєній кімнаті, яка всілякими датчиками і телекамерами з'єднана з пультом керування. За ним два інженери за картинкою на телекрані стежать за процесом і «ганяють» двигун у різних режимах. «Експлуатують» випробувачів у цілковитій тиші. Умови роботи льотчиків, напевно, набагато складніші, ніж тут.

З виробництвом — усе. Нас ведуть до одного з ресторанів «Снекми» і пропонують скуштувати заводський обід. Не думаю, що для гостей його готують окремо. Отже: салат — куряче м'ясо з різними овочами і фруктами під біле вино, свиняча відбивна під червоне вино, десерт (сири тверді та торт) і чашечка справжньої кави. У паризькому ресторані такий обід, за скромними підрахунками, коштував би доларів 30—45...

Французи довіряють надійним партнерам

Ми прощаємося з гостинними господарями біля прохідної і розуміємо, що вони готуються приймати нових гостей. На флагштоках поблизу адміністративного корпусу, де два дні висіли прапори Франції, «Снекми» та України, замість нашого вже майорів стяг Великої Британії. Прийняття різних делегацій на «Снекмі», напевно, поставлено на конвеєр.

А нам запропонували екскурсію по Парижу. Але, на жаль, на «Снекмі» немає спеціального маршруту для бажаючих ознайомитися з пам'ятками столиці Франції. Тому пан Буке розповідає коротко: ось Ейфелева вежа, ось Єлисейські поля, ось Тріумфальна арка, ось Сена, а над нею — Нотр-Дам і Лувр. Місце загибелі принцеси Діани? Це — там, далі від центру, де незручна автомобільна розв'язка. Та ми задоволені й таким об'їздом Парижа, бо за вікном мікроавтобуса ллє дощ, принесений вітрами Атлантики. Під ним багато не походиш. А подивитися в Парижі є що! Але... Нас запрошували не на екскурсію, а у справах.

Увечері в затишному ресторані «Купол», що вщент набитий відвідувачами, керівник представництва МАУ в Парижі Іван Карнаухов і його співробітник Михайло Сокуренко детальніше розповіли про співробітництво нашої авіакомпанії з фірмою CFM, про життя в Парижі, про свою роботу, котру легкою не назвеш. П'ять разів на тиждень вони мають зустріти літак із Києва і провести назад. Складність полягає в тому, що в Парижі наш рейс стикується із рейсами за океан — до Америки, Канади. І кожного пасажира представники МАУ намагаються провести на його рейс, допомагають з перевантаженням багажу. Але це вже інша тема.

... Новенький «Боїнг-737», названий «Мауглі», теж приземлятиметься в аеропорту Шарля де Голля і працюватиме на інших рейсах. А це означає, що МАУ зможуть конкурувати із західними авіакомпаніями — «Боїнгу», та ще з движком від CFM, довіряють. Наприклад, з нами в одному літаку до Києва летіло вісім французьких сенаторів...

Олександр БІЛИК.

«Голос України» дякує авіакомпанії «Міжнародні авіалінії України», її службі паблік-рілейшнз, працівникам фірми «Whites-Creative Solutions», керівникам компанії CFM за надану можливість відвідати цехи «Снекми» та допомогу в підготовці цього матеріалу.

Люди й події

І щоб ніхто не здогадався

Аслан Масхадов невдовзі стане батьком. Країни. Згідно з проектом нової Конституції Ічкерії саме так називатиметься посада президента. Сьогодні йде переклад Основного Закону з російської мови на чеченську, і останній варіант стане єдиним. Якщо в Москві не покваплятися зазирнути до оригіналу, то доведеться платити великі гроші за зворотний переклад. Інакше Росія так і не дізнається, за якими законами живе Чечня, котру в Білокам'яній усе ще наївно продовжують вважати частиною своєї території.

Коран не терпить пустоти

Вина кувейтського міністра юстиції та у справах ісламу Аль-Каліба полягала в тому, який в новому виданні Корану, що вийшов із стін його відомства, були порожні сторінки, а деяких віршів узагалі не було. Обурені парламентарії вирішили усунути від справ безбожного міністра, але уряд випередив радикальний захід депутатів. Емір Кувейту просто... розпустив парламент. Цей крок — своєрідний реванш виконавчої влади: торік аналогічне розслідування у справі міністра інформації у зв'язку з демонстрацією на кувейтському книжковому ярмарку видань, що «суперечать ісламу», призвело-таки до відставки всього уряду.

Забив баки їхній Кібакі...

Щоб закрити рота злостивцям, які звинувачують лідера найбільшої опозиційної Демократичної партії Кенії у протиставленні інтересів своєї народності іншим, Мваї Кібакі широким жестом відмовився від запропонованого йому титулу верховного вождя найчисленнішої народності — кікуйю. Тим паче, що у кікуйю ніколи не було верховного вождя. То навіщо порушувати традицію?! Просто Кібакі й так скромно претендує стати кандидатом на пост президента в 2002 році. А зайві титули йому не потрібні.

Мудра ініціатива

Хитрі росіяни вигадали оригінальний спосіб припинення агресії НАТО. Про це обмовився Борис Єльцин, коментуючи візит Віктора Черномирдіна до США: «Не вдалося припинити бомбардування... Але ми розраховували зсунути позиції американців, НАТО та президента Мілошевича». Справді: якщо позиції НАТО й СРЮ будуть поруч, то бомбардування припиняться самі по собі, адже під час обстрілу позицій Мілошевича якась ракета може втрапити у власні! Навіть якщо останні будуть далеченько від Белграда, десь у Софії...

«Корида» в парламенті

Справжню «кориду» влаштувала в турецькому парламенті депутат-ісламіст Мерве Кавакчі: прийшла до зали засідань у тюрбані — мусульманській хустинці, носити яку в державних установах офіційно заборонено. І хоча та хустинка не червоного кольору, десятки чоловіків таки сповнилися агресивно-негативних емоцій і дружно скандували «Геть!». «Тореадор» заявила, що не зніме хустинки навіть перед загрозою смерті. Добре, що опоненти виявилися милосерднішими за іспанських бугаїв...

У CFM в усьому світі більш як 250 клієнтів

Нагороду юності одержав ветеран

Гостріше щемлять навесні старі солдатські рани, а пам'ять знову й знову повертає в далекі воєнні роки. Скільки їх — молодих і необстріляних, не повернулися до матерів і коханих, до рідної землі, скільки їх незримо стане цього дня в шеренгу зі старими воїнами на військовий парад! Якими одиницями виміру обчислити подвиги тих, що залишилися живими? А вони, Герої, ходять поміж нами — тихі, непомітні, місяцями не отримують пенсії і не кожного дня мають хліб на столі.

...У далекому 42-му випускник Ленінградського військового артилерійсько-технічного училища солдат-снайпер Олексій Стефанюк написав Головнокомандувачу радянськими військами листа, в якому повідомив, що на будівництво танків вніс усі свої заощадження — 10 тисяч карбованців. «Не пошкодую своїх сил і самого життя на звільнення улюбленої Батьківщини від фашистських загарбників», — писав юнак. А через якийсь час отримав відповідь: «Двічі орденоносцю снайперу тов. Стефанюку. Прийміть бойовий привіт і подяку Червоної Армії, товаришу Стефанюк, за вашу турботу про бронетанкові сили Червоної Армії. Й. Сталін».

Олексій Іванович дотепер зберігає телеграму Сталіна, фронтові газети з публікаціями про подвиги свої і бойових побратимів, фотографії тих років. Важко впізнати серед бравих вояків, обличчя яких аж світяться силою й відвагою, його, молодого й сміливого снайпера, на рахунку якого — майже дві сотні знешкоджених фашистів. Про його снайперську майстерність у воєнні роки свідчать рядки з газет: на відстані 100 метрів він перебивав навпіл олівець, 150 — влучав у центр п'ятикопійчаної монети, а з 250 —пронизував сірникову коробку. За роки війни Стефанюк підготував 25 снайперів.

В одному з боїв тяжко пораненого Олексія, контуженого і з відірваною ступнею, винесли з поля бою санітари. Два місяці госпіталю, після чого вирок лікарів —друга група інвалідності. Скільки зусиль довелося докласти юнакові, щоб добитися відправки не в тил, а на фронт! З однією ногою воював аж до закінчення війни — до Перемоги. За мужність, за подвиги в боях з ворогом командування готувало документи Олексія Стефанюка до присвоєння йому звання Героя Радянського Союзу. Та лише цієї весни, через 54 роки, символічну нагороду ветеранові було вручено високу нагороду.

... Є про що розповісти Олексію Івановичу своїм улюбленим внучатам, бо прожив хоч і нелегке, але цікаве життя. Доктор економічних наук, директор колись знаменитого на весь світ Ніжинського консервного комбінату, він і нині сповнений енергії й бажання працювати. А йому цими днями виповнилося вісімдесят!

Марія ДАВИДЕНКО.

Ніжин
Чернігівської області.

Ми оборонялися на кожному рубежі

«Не так тії вороги, як добрії люди...»
(Тарас Шевченко)

Очевидно, Василь Захарченко вжахнувся з черкаської «Книги пам'яті» і в гніві та скорботі вхопився за сумнівні джерела, співзвучні його емоціям.

О, емоції вразливих письменницьких душ, як ви володарюєте над нами! Недарма ж Антон Павлович радив сідати за стіл холодним, як лід.

Якщо лише у Драбівському районі «біля своїх пенатів», — аж надто «літературно» висловлюється Єжелов, —поклали голови аж 1115 чоловік («ЛУ» за 15 квітня), то скільки ж полягло по всій Україні? На всьому Східному фронті, як казали німці? На фронтах Великої Вітчизняної війни, як називаємо її ми, незрадливі і віддані їй воїни?

Повторюю: багато! Підкреслюю: дуже багато! Не було в історії таких тотальних світових війн, таких грандіозних битв і таких ще грандіозніших втрат! Про це я й писав у статті «Ми б загинули, якби не гинули» в «Голосі України» 16 березня ц. р., назву якої «ввічливий» і «толерантний» Єжелов називає лукавою, хоч вона належить давньогрецькому полководцеві Фемістоклу, а не мені. А мої зізнання й визнання він ніби й не чує — йому «вынь да положь»: ми гинули даремно, бо не вміли воювати! Оракул, овва!

Ви, шановний Василю Васильовичу, відмовилися друкувати мою статтю — не той автор! Не ту ноту взяв! Що вас не влаштувало? Може, правда, яку я пишу? Той, хто ознайомився з дослідженнями вчених, ніколи б не зважився назвати початковий період війни на нашій території «масовим драпом 1941-го». Цього не говорив навіть Геббельс, а генерал-полковник Гальдер з перших же днів забив тривогу на ранкових доповідях Гітлеру про обстановку на Східному фронті: «Мій фюрере, втрати наші порівняно з Францією тут просто жахливі!»

Якби ми дійсно «драпали», а не оборонялися на кожному рубежі, то з нами було б те саме, що з Польщею, Францією, Бельгією, Голландією, Норвегією. Од кордону ми відступали з кривавими боями, гарнізони Перемишля та Бреста трималися по кілька місяців і знищували цілі дивізії уславленого вермахту, так що Гітлер створював спеціальні комісії для розслідування небувалих втрат. Лютився й перетасовував командування полків і дивізій.

На кожному рубежі, будь то маленька річечка, яр чи видолинок, займалася оборона, у якій гинули наші люди. Наші, а не чужі!!! Хоча й чужих жаль.

Найлютіші наші вороги ніколи — ні тоді, ні потім, ні зараз — не казали й не кажуть, що це був «масовий драп», бо тут кожна п'ядь землі полита нашою кров'ю, вся Україна вкрита братськими могилами. Бо ворог був могутній, відмобілізований, мав великий бойовий досвід, високу виучку. Я бачив ворога і зблизька, в окупації, і на фронті, і вивчав його документи, бойові донесення й реляції, слухав лекції видатних наших воєнних спеціалістів.

«Не так тії вороги, як добрії люди...» А чи ж добрії люди отак глумляться з наших втрат і поразок, із крові власного народу, пролитої на полі битви з фашизмом: «Більше, більше загинуло! Ще більше!!!» Ну то й що: радуватися? — питаю вже вдруге. У нас у Баштанці на отакі сумнівні радощі радять: «Ставай раком та грай марш!»

З чого тут радіти? Чим тішитися і зловтішатися? Хай навіть не 27, як твердить Горбачов, а всі 30 мільйонів полягло — хіба від цього Вам стане легше? І Вам, Василю Васильовичу, і Вашому добровільному адвокатові Єжелову? Чим більші втрати, що їх навіть у суворих воєнних реляціях сумовито називають «неповерненними», тим більше горе і скорбота мають огортати наші серця, наші душі, а не зловтіха, не нарікання, що не вміли, мовляв, воювати. Уміли! Ще й як! Бо хто ж здійснив блискучий контрнаступ під Москвою в перше півріччя страшної війни? Хто здійснив класичну операцію з оточення і знищення першокласної армії Паулюса в Сталінграді? Хто переграв на Курській дузі німецьких фельдмаршалів Клюге, Моделя і самого завойовника Франції фон Манштейна і остаточно поховав легенду про непереможність вермахту, фактично виріши͏вши хід війни на нашу користь, заклавши засади нашої перемоги?

Форсування Дніпра й визволення Києва, Корсунь-Шевченківська битва і повне визволення України, операція «Багратіон» на повне знищення групи армій «Центр» та Яссо-Кишинівська операція — хіба це не блискучі зразки оперативної майстерності, стратегічної мислі і дії? Чи Вам усе це чуже? Тоді доведеться задуматися: якщо свій народ у священній війні за визволення Батьківщини Ви вважаєте чужим, то хто ж тоді ми з Вами, сьогоднішні судді?! Вже ніби й не українці! Бо проти фашистів воювала вся Україна, за деякими, дуже незначними, винятками, весь наш український народ.

У Верховній Раді зараз точиться «дивна війна»: надавати пільги учасникам бойових дій чи не надавати? Перед Днем Перемоги! І чи вважати вояків УПА учасниками другої світової (але аж ніяк не Великої Вітчизняної) війни? Важко визнавати спільниками в боротьбі проти ворога вояків, од рук яких загинув командуючий І (першим!) Українським (Українським!) фронтом генерал армії Ватутін, всесвітньо відомий розвідник Микола Кузнецов та багато інших відомих і невідомих солдатів та офіцерів, а також молодих учительок, лікарів та фельдшерів, направлених після визволення західних областей України вчити на цих землях дітей, лікувати хворих. Та й немало своїх же односельців відправлено на той світ разом із сім'ями й малими дітьми тільки за те, що записувалися до колгоспу. Все це наша гірка і трагічна історія, а вона судить суворо і невблаганно, і тут нічого не зробиш. Однак робити щось треба, щоб угамувати пристрасті, щоб згуртувати націю. Тільки ж не шляхом ультиматумів, які ставить, наприклад, Рух: визнайте вояків УПА повноправними учасниками бойових дій другої світової війни, інакше ми вважатимемо учасників Великої Вітчизняної окупантами! Кого?! Весь український народ, що піднявся на боротьбу з фашизмом, переміг його нечуваними й небаченими втратами, а тепер має вислуховувати звинувачення в антипатріотизмі, в «імперському прислужництві», в невмінні воювати?! Саме ж так твердять і Василь Захарченко, і охочекомонні його адвокати, і Ви, Василю Васильовичу, не давши місця в газеті мені — авторові документально-художньої трилогії про другу світову війну, убитому в центрі Берліна, і охоче надрукувавши пасквілянтську, зловорожу статтю послужливого графомана! Будемо називати речі своїми іменами.

... Я опритомнів аж 9 травня, саме в День Перемоги! Прийшовши до тями, почув слова Левітана: «Вот она, Победа!!!» — і грім оркестрів, і радісні крики, вигуки та постріли в повітря, і пісні. І я залився слізьми за моїми загиблими товаришами й командирами, за родичами й однокласниками, яких уже не було, за всіма, кого ховав чи покинув під час атаки на полі бою. І знепритомнів знову...

Щемить серце, болять фронтові рани, коли стикаюсь із спробами спаплюжити ратний подвиг фронтовиків-побратимів. Час розставить усе по місцях. Із святом вас, бойові друзі!

Олександр СИЗОНЕНКО,
письменник, ветеран Великої Вітчизняної війни.

Оголошення

Нагорода знайшла героя через 54 роки

Валерій Бабич: боксер, закоханий у Дюймовочку

Є дивна закономірність: у часи, коли ніхто нікому не вірить, ми найчастіше згадуємо у своєму лексиконі саме тих політиків, яким перестали вірити! При цьому інші — принципово інші політики, яким ще не почали вірити, — у нас або в кінці списку, або взагалі випадають з нього. До таких належить голова Всеукраїнського об'єднання християн Валерій Бабич.

Парадокси сприйняття

Валерій Бабич як особистість, при всій його зовнішній тілесній переконливості, відсотків на сімдесят складається ніби з невидимих матерій. Цілком зрозуміти його можна, мабуть, лише при особистому спілкуванні. Газетні ж інтерв'ю, навіть дуже детальні й сумлінні, часто розчаровують: жива привабливість розмови кудись невловимо зникає, а слова самі по собі надто вже прості. Але Бабич ставиться до цього спокійно. Навіть у телеінтерв'ю він не намагається бути харизматично-опуклим, а про найвищі істини говорить як про щось саме собою зрозуміле. І навіть коли говорить про віру — тобто, на тему, в якій мав би можливість «вигідно розкритися», — навіть тут він вельми неголосний і нагадує боксера-важковаговика, який закохався в Дюймовочку, прийшов до неї в гості й сидить біля порога, побоюючись що-небудь поламати.

Кажуть, коли він, бувши радником Леоніда Кравчука, раптом опинився в кандидатах у президенти, Леонід Макарович здивовано спитав: «Ви серйозно сподіваєтеся виграти?» На що Бабич відповів: «Мені неважливо. Я шукаю не виграшу, а взаєморозуміння». Дивна для політичного середовища — але характерна для нього фраза! Навіщо ж грати, якщо не заради виграшу? Але він нікому себе не нав'язує. Ця особливість — водночас і найсильніше, і найслабше його місце. Бо ті, хто голосуватиме за Бабича, голосуватимуть саме за цю особливість. А хто буде проти — то вони будуть саме проти цього. А кого серед нас виявиться більше?

Запитання, яке не треба ставити

Нещодавно автор цих рядків, ідучи з колегами на прес-конференцію до Бабича, сказав: «Братці, а ось спокусливе запитання: чи замислюється пан Бабич над тим, що князь Володимир — теж, між іншим, колишній язичник і теж розбудовував державу на християнських засадах? А чи варто було? Запитання спірне, і він не може про це не думати!»

Колеги відповідають: «Ти, мабуть, про це не питай, а то незручно буде і йому, і тобі. Адже він дуже прагматична сучасна людина, він мислить дуже розважливо й конкретно, навіщо йому про таку тьмутаракань думати? А з тебе ми перші й посміємося — ось, мовляв, кого з ким порівняв!»

Автор цих рядків заперечив: я порівнюю не одного з другим, а лише схожі ситуації. І це порівняння дуже вигідне для нас, бо дає можливість зрозуміти, глибокий чи дрібний прагматизм цієї людини. Якщо глибокий — то ніхто через це не постраждає. Якщо дрібний — хай йому буде гірше.

Вирішили, що ризиковане запитання усе-таки задамо. І ми його задали. Але про це трохи пізніше. А зараз згадаємо випадок, який стався незадовго до того.

З якого кінця лупати скелю?

А до того було ось що. Під час наради Всеукраїнської ради церков у Держкомітеті у справах релігій глави різних конфесій скаржилися, що, незважаючи на духовну катастрофу в суспільстві, держава не приймає допомогу від церкви. Святі отці просили про мале: щоб їм виділили для Слова Божого у школах хоча б одну годину на тиждень. Один ветхий владика сказав: це затягнеться надовго, і процитував слова Івана Франка: «Лупайте сю скалу!»

І ось тут устав Бабич і запропонував замість «однієї години» —цілу концепцію побудови християнської держави.

Ситуація виникла майже комічна: смиренні владики й зухвалий мирянин. Справа ногіршувалася й тим, що концепцію завчасно розіслали по церковних канцеляріях для ознайомлення, але канцелярії, схоже, усюди однакові — майже ніхто з присутніх документ не прочитав.

Проте Бабич уміє говорити сердиті репліки майже ласкаво:

— Ви, м'яко кажучи, відсторонюєтеся, а потім ту бюрократичну скелю шукаєте, яку хочете пробити. А тим часом найпряміший шлях відходу від бюрократизму — законодавчий. Я, народний депутат, маю право законодавчої ініціативи. Більш того, є парламентська фракція «Батьківщина», яка у своїй стратегії записала створення християнської держави. Йдеться про те, що треба змінювати менталітет, змінювати ставлення до християнських цінностей, до релігій узагалі — на будь-якому рівні влади. Повторюю: ми готові йти до цього найкоротшим шляхом — законодавчим. Адже як би ви не вмовляли міністра освіти дати вам «одну годину на тиждень» — він не порушить закон, де чітко написано, що школа відділена від церкви. Так, засади християнської державності мають закладатися у дитсадках і школах. Тому народні депутати готові сприяти вам у прийнятті закону, який скасує заборонні формулювання, й це розв'яже руки міністру освіти та іншим чиновникам.

Але це треба робити швидко. Якщо встигнемо, то вже з вересня у школах можна буде розпочати цю роботу. Мені сьогодні дуже прикро, я відчуваю, що до цієї розмови ви не готові. Але ж питання, які ви тут обговорюєте, відображено у Конституції. Тим часом ми створили наукові групи, які мають поглиблювати проект. Фракція «Батьківщина» готова вже у травні розглядати проект на своєму засіданні. Тільки тут потрібна стратегія. А ви просите один урок на тиждень. Моральне питання в суспільстві розв'язане не буде, навіть якщо ви п'ять уроків введете!

Очевидне— неймовірне

Що тут було! Здавалося, колишній атеїст-комсомолець і деякі з отців церкви помінялися місцями. Вони йому почали пояснювати: те, що ви пропонуєте, — неможливо. Запитання й відповіді чергувалися так:

— Ви маєте на увазі побудову християнської держави?

— Це було б ідеалом, а поки що ми порушуємо питання про побудову держави на християнських цінностях.

— Що взагалі нового у вашій концепції?

— Повна перебудова державної системи управління, економіки, виховання й освіти на певних духовно-моральних засадах, які знаходяться у світській системі законодавчого впливу.

— Так це знов буде черговий папірець!

— Ні, не папірець, а проект закону з механізмом його реалізації. Якщо вже такий закон приймуть, то він змінить ситуацію у суспільстві.

— А ви згадайте, як Верховна Рада приймала Конституцію й не хотіла брати на себе відповідальність перед Богом. А тут ви таке пропонуєте!

— Чотири роки тому йшлося про відповідальність перед Богом, а тепер прийшла черга відповідальності у житті.

— Це добре — але дуже довго! Давайте все-таки почнемо з малого, з однієї години на тиждень...

— Сьогодні ви не маєте права вимагати навіть того малого, що вимагаєте. Бо за Конституцією ми ще перебуваємо у радянському суспільстві, де відділили душу від тіла, хто думає головою, хто ногами. А ми намагаємося це об'єднати. Концепція дуже проста: людина — основа держави, а її моральність, фізичний стан і соціальний захист — єдине стратегічне завдання держави.

— Ну, а якщо проти виступить більшість парламенту, тоді що?

— Я був першим президентом Спілки бірж СРСР і маю досвід зміни антиринкового менталітету, який склався в Радянському Союзі. А механізм зміни менталітету усюди однаковий.

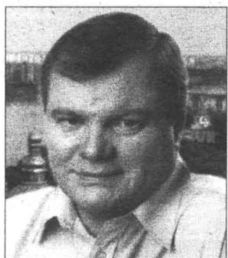
(Цікаво, що ця відповідь, доволі ризикована у тій ситуації, здається, влаштувала пастирів духовних, принаймні, вони нічого не заперечили й навіть визнали концепцію Бабича розумною й гідною розгляду!).

Видибай, боже!

Вищеописаний епізод вельми показовий. Перед священиками виникло питання, яке завжди виникає при першій зустрічі з Бабичем: ця людина так упевнено, навіть буденно, говорить про речі небуденні. що наш довгий і сумний досвід готовий запідозрити його у дилетантизмі, у політичному розрахунку, у чому завгодно! Коли вже батюшки мають сумнів — то що робити нам, грішним? Та й чим вони від нас відрізняються? Їх у нашій історії стільки разів використовували сильні світу цього, що мимоволі боятимешся політиків!

А Бабич же говорить не стільки про релігію, скільки про олюднену державу. Але це у нашій свідомості — майже метафізика. Якщо замислитися, то всі ми, по суті, маємо язичницьке мислення: якщо ідея висловлена не в кілограмах і гривнях, ми починаємо сумніватися. Нам потрібен бог, до якого можна доторкнутися руками. Ми схожі на тих далеких предків, які бігли вздовж берега й гукали до дерев'яного Перуна, скинутого Володимиром у Дніпро: «Видибай, боже, видибай!»

Ось чому наш лексикон політичних імен такий однобокий: нам легше десять разів вилаяти «зрозумілого» Кучму, ніж один раз погодитися з «незрозумілим» Бабичем.

Пастка для боксера

Своє ризиковане запитання ми все-таки йому поставили, але — не називаючи імені князя Володимира. Ось, мовляв, пригадуєте, був тут, у Києві, один політик, теж колишній язичник, як і ви, Валерію Георгійовичу. Запитання, звичайно, делікатне, можете не відповідати...

Але він відповів.

— Так, я був язичником, я був владною людиною, я був багатою людиною — і прийшов до віри. Бо переконався, що без віри немає куди йти далі ані людині, ані суспільству. Але, перш ніж винести це переконання на люди, я пропустив його через себе, випробував на собі.

— Але ж ви, вибачайте, зовсім не схожі на православного подвижника. Ви прагматик і практик, вас легко уявити в колі протестантів...

— І все ж я дуже люблю нашу православну церкву, вона зберегла у чистоті свою обрядовість.

— Чи має це значення для світської людини?

— Має. Ви пам'ятаєте, як було з комуністичною ідеологією? Мовляв, вона прекрасна і строга, але її лідерам можна зробити послаблення. Так вона й загинула. Ось і з церквою — віра не повинна мати послаблення. А коли казати про протестантство, то віра, яка підставляє людині стільчик чи підстеляє подушечку — це вже поступка, послаблення. А ми й так наробили багато послаблень...

...Перш ніж відповісти, він усміхнувся, даючи зрозуміти, що наша нехитра пастка розгадана. Ця усмішка була, мабуть, цікавіша, ніж сама відповідь. Усмішка боксера в гостях у Дюймовочки.

Юрій ДЕНИСЕНКО.

Інтонації партнерства і співпраці...

Державної інформаційної політики у нас ще немає

Як відомо, 9 лютого цього року у Верховній Раді України відбувся день уряду з питань державної інформаційної політики України. За його підсумками Верховна Рада ухвалила розгорнуту гостропроблемну постанову. Діяльність Кабінету міністрів України щодо забезпечення свободи слова, задоволення інформаційних потреб суспільства та розвитку інформаційної сфери була визнана незадовільною.

У низці актуальних завдань, доручень урядові та іншим органам державної влади і серед заходів, намічених постановою, значиться і пункт 11, яким встановлено: «Провести у травні 1999 року парламентські слухання «Інформаційна політика України: стан і перспективи», в ході яких за обов'язковою участю членів Кабінету міністрів України та на підставі його інформації і з урахуванням громадської думки розглянути, зокрема, стан виконання цієї постанови.

Вже одне те, що через три місяці після дня уряду, за наявності інших, здавалося б, ще гостріших проблем суспільного буття України, Верховна Рада, до того ж за дружнім наполяганням представників усіх фракцій, знову повертається до питань інформаційної сфери, свідчить про серйозне занепокоєння парламенту станом справ у цій сфері і разом з тим викликає низку питань, що видаються частині громадськості незрозумілими.

У зв'язку з підготовкою парламентських слухань «Інформаційна політика України: стан і перспективи» ведуть розмову голова Комітету Верховної Ради з питань свободи слова та інформації Іван ЧИЖ і голова Спілки журналістів України Ігор ЛУБЧЕНКО.

Іван ЧИЖ:

— Разом з вами, Ігоре Федоровичу, разом із Спілкою журналістів України, за її соратницькою згодою, комітет взявся підготувати і провести парламентські слухання «Інформаційна політика України: стан і перспективи», хоча минуло лише три місяці після відповідного дня уряду, тому що, по-перше, саме тут, у цій сфері, чи не найтугіше закручена проблематика суспільного, державотворчого процесу, його віддзеркалення; по-друге, тому що від рівня свободи слова і політичного плюралізму, від дотримання цивілізованих принципів інформаційної діяльності залежить суспільний поступ у цілому; по-третє, тому що самої державної інформаційної політики у нас ще немає, інформаційна сфера переживає тяжкі кризові часи.

Ігор Лубченко:

— Я прийшов до комітету на його запрошення, щоб обговорити деякі практичні питання, пов'язані з підготовкою майбутніх парламентських слухань.

Хочу цілковито підтримати задум комітету щодо їх проведення за новою схемою.

Раніше вони зводилися лише до публічної частини. Тепер, крім неї, слухання відбудуться на базі профільного комітету з викликом та заслуховуванням звітів окремих керівників державних органів, їх опитуванням, аналізом їхніх пояснень, і навіть застосуванням елементів слідчих дій.

Це серйозно! І, дай Боже, за наступними підсумками, плідне поєднання міжнародного парламентського досвіду з традиційною практикою нашої Верховної Ради.

Добре, що саме наш комітет (так-так, вважаю його нашим) розпочинає проведення справжніх парламентських слухань.

Іван Чиж:

— Спасибі. Чесно кажучи, ми переживаємо за свій експеримент. Бо ще й не дійшли до нього, а спротив уже маємо. Звичайно, з боку органів та відомств виконавчої влади. Декого, бачте, дуже непокоять не критичний стан інформаційної сфери і вплив цього стану на все суспільне життя, а начебто неповага до їхнього посадового рівня. Грають амбіції. Обурює, що ми прагнемо викликати їх для звіту і пояснень. І хоча це цілком відповідає положенням статті 85 Конституції України щодо парламентського контролю, нормам Закону України «Про постійні комітети Верховної Ради України», знаєте, хтось з урядових інстанцій може й не прийти, зігнорувати виклик.

Однак будемо стояти на своєму.

І розраховуємо тільки на позитивний результат парламентських слухань, за підтримки широкої журналістської громади.

Відступати далі нікуди.

Мій колега Віктор Понеділко наполягає на тому, що в Україні узурпаторськими зусиллями президентсько-урядової гілки влади здійснено навіть інформаційно-правовий переворот. Про це, до речі, він говорив і під час дня уряду.

У мене є свої міркування з цього приводу. Але загалом Віктор Іванович, очевидно, близький до істини.

У всякому разі, як же по-іншому слід розцінювати те, що живого, публіцистичного, незалежного інформаційного слова сказати в Україні не дозволяється?! А якщо вже хтось говорить і пише, так потім переслідується за це всією могутністю репресивної влади. Дійшло до того, що навіть рядовий дорожньо-транспортний інцидент (до речі, насправді він є чи вигадується), якщо пасажиром у машині був редактор невгодного видання, обов'язково приверне увагу одного із заступників Генерального прокурора і стане підставою для спроби арешту того редактора.

А що роблять поліграфісти під тиском згори?

Багатостраждальна «Політика» друкувалася у «Пресі України». Заборонили. Кинулась редакція до видавництва «Київська правда» — не вийшло. Почала друкуватися на Київській нотній фабриці. Тепер і тут угоду розривають. Мотив: тиск згори.

Змушений уже був говорити і, на превеликий жаль, знову маю повторити: наступ на свободу слова відбувається шаленими темпами, особливо в нинішньому році.

Ігор Лубченко:

— Дуже прикро і страшно, що сьогодні в переслідуванні свободи слова і засобів масової інформації в Україні найактивнішу участь беруть не тільки органи і посадові особи, як ви справедливо зауважили, влади, не тільки «жирні коти», економічно-комерційні клани і структури, а й лідери, здавалося б, демократичних громадських організацій.

До того ж у сценарії, методи переслідування ідентичні.

Цьому підтвердження — нещодавній приклад, незакінчена ще ліквідація «Профспілкової газети», видання Федерації профспілок України.

Ця газета давно спробувала бути вільною, плюралістичною трибуною з критичним поглядом на діяльність свого формального засновника. Формального, тому що своїх засновницьких зобов'язань Рада ФПУ якраз і не виконувала. Навпаки, брала гроші у свій бюджет з редакції «Профспілкової газети».

«Опозиційність» її президія Ради ФПУ терпіла до того часу, поки, на її думку, редакція не перейшла крайньої межі, поки не виступила з інформацією про порушення статті 78 Конституції України і статусу народного депутата України (суміщення депутатства з іншою оплачуваною роботою) головою Ради ФПУ Олександром Стояном.

Тільки-но вийшла стаття з даними про це — негайно знадобилося перебудувати всю інформаційну систему ФПУ, а найперше — закрити «Профспілкову газету», самовільно опечатати кабінет головного редактора.

Так само, як і з «Правдою України». Ну, була вреднюща газета, але якось її ще терпіли до того часу, поки не вдалась вона до обнародування квартирних махінацій урядовців.

Київська спілка журналістів України і ми, республіканська спілка, виступили з принциповою оцінкою факту заборони «Профспілкової газети». Але, на жаль, належного реагування немає.

Іван Чиж:

— Комітет теж не пропускає жодного з відомих йому фактів такого роду — від «Політики» і «Профспілкової газети» в Києві до «камчатської» газети «Черноморская заря» в Криму. Інакше б ми просто не виконували свого призначення. Біда однак, у тому, що, по-перше, не можемо упереджувати і унеможливлювати факти репресування ЗМІ, а, по-друге, не вдається зупинити ті, переслідування, які розпочинаються то в одному, то в другому місці.

Мої і, певен, моїх колег патріотичні і професіональні почуття надто болісно вражає те, що вже ціла Європа в особі Парламентської Асамблеї Ради Європи та в особі Представництва ОБСЄ з питань свободи засобів масової інформації чи не найбільше саме Україну засуджують за порушення свободи слова та інформації, попереджають нас про можливі санкції, шлють до нас інспекційні делегації, навіть з главою самого Представництва Фраймутом Дуве на чолі, а в Україні ні виконавча влада, ні Генеральна прокуратура, ні суди нічого цього не помічають, не сприймають. Ніяк розумно і відповідально на це не реагують.

Залишається вводити чіткіші і значно серйозніші захисні законодавчі норми.

Комітет, ви знаєте, цим якраз займається.

Не вдалося (через низку непорозумінь і формальностей) наша з вами спільна спроба провести законопроекти про внесення змін та доповнень до Цивільного кодексу України та до Закону «Про податок на додану вартість».

Перший з них — той, де йдеться про обмеження грошових санкцій, які призначаються судами, в порядку відшкодування моральної (немайнової) шкоди, завданої журналістами та ЗМІ.

Тепер такі санкції, штрафи стали надто поширеним інструментом розправ над засобами масової інформації та їх працівниками.

Другим законом, якщо він буде схвалений, ми звільнимо від податку на додану вартість операції з продажу паперу та поліграфматеріалів вітчизняного виробництва для видання в Україні газетно-журнальної і книжкової продукції.

Першу групу змін ми тепер пропонуємо до Закону «Про інформацію» (стаття 49). Другу, як і було раніше, до Закону «Про податок на додану вартість».

Пропозиції Спілки журналістів України враховано.

Маємо підтримку професіональної та й загалом небайдужої до інформаційної сфери громадськості. Тож сподіваємося, що наступного разу і вже ближчим часом ці законопроекти в сесійному залі пройдуть.

Комітет готує й інші важливі законодавчі наробки.

Ігор Лубченко:

— Це дуже добре! Але, Іване Сергійовичу, ви в цьому комітеті недавно, а мені — от ще з січня 1995 року як членові робочої групи, згодом як експерту, як пробивачеві довелось мати справу з проходженням проекту, а потім домагатися фактичного введення в дію вже Закону «Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів», і я на цьому прикладі достеменно знаю, що навіть прийнятий прогресивний закон не означає гарантованого розв'язання проблем, справедливої цілісної політики, надійного соціального захисту людей.

Тим більше ціную те, що новий комітет, який ви очолюєте, і особисто ви наполегливо виступаєте за життя, так би мовити, не свого дітища, за фактичне введення в дію згаданого закону.

Іван Чиж:

— Таке життя нам влаштували. Така наша доля.

Ви як безпосередній учасник подій краще знаєте, але й мені вже достатньо добре відомі справді надзвичайна, справді тяжка історія проходження цього закону, його ще й сьогоднішня, з погляду виконавчої влади, незаконність.

Формально нарешті прийнято урядову нормативну постанову щодо реалізації статей 14 і 16 закону, які стосуються журналістських зарплат і пенсій.

Але чи стало від цього краще?

Гадаю, найпереконливішу відповідь нам дадуть учасники наступних парламентських слухань.

Однак мені і вам вже й тепер зрозуміло, що постанова уряду — це, по суті, протидія законові. Не вдається знищити його повністю, так хоча б урізати, обмежити його норми.

Із складу зарплати всупереч закону, який уряд начебто збирається реалізувати, вилучається, приміром, авторський гонорар. Відміняється, по суті, гарантованість інших надбавок до журналістського заробітку. Прирівняння журналістів державних і комунальних ЗМІ до державних службовців в оплаті праці і пенсійному забезпеченні, звичайно, не означає ототожнення всіх умов та норм. Але ж «прирівняння» за найнижчим рівнем, до найнижчих категорій — хіба це унікальна, справедлива і законна норма?

А скільки питань залишається відкритими!

Приміром, хіба відповідає інтересам соціальної справедливості і кращого розв'язання важливих для держави і суспільства кадрових питань відсутність чіткого порядку обчислення єдиного стажу роботи працівника, який почергово працював то журналістом державного або комунального ЗМІ, то державним службовцем?

Раніше деякі високі чиновники з колишнього Міністерства інформації доводили, на жаль, що не годиться закон.

Тепер такого самого рівня чиновників з Міністерства праці та соціальної політики України розхвалюють постанову Кабміну.

Але і в тому, і в цьому разі чиновництво явно фальшує реальності — і зміст закону, і зміст постанови.

Ігор Лубченко:

— Є ще й те, що ці, здавалося б, відповідальні люди навіть не спромоглися вчитатися в документи, розібратися у суті справи.

Як може реалізувати закон і постанову людина, котра не розібралася до цього часу, що таке, приміром, державний друкований ЗМІ, хто може бути його засновником (співзасновником) саме в цьому статусі? На всю Україну таких у нас поки що шість. Чи показова зарплата їх головних редакторів (шістьох) в контексті кількох тисяч інших журналістів?

Як можна виконувати закон і постанову, коли сплутується право районної в місті Ради на заснування комунального ЗМІ з визначенням статусу газети за територією її розповсюдження?

Останнім часом мені доводиться найчастіше розмовляти з журналістами в столиці і в обласних центрах саме з приводу ще й теперішнього невиконання закону.

Людей це надзвичайно обурює!

І ота некомпетентність коментаторів, оті нові потаємні спроби переглянути закон, урізати його норми на несправедливій і нелогічній основі лише доливає, як то кажуть, олії у вогонь.

Гадаю, журналісти справді скажуть про це на парламентських слуханнях.

У зв'язку з цим, виконуючи волю своїх колег-журналістів, просив би вас, Іване Сергійовичу, а через вас керівництво Верховної Ради України, всіх народних депутатів України врахувати наше прохання, нашу пропозицію щодо того, аби нам, представникам професійної громадськості, учасникам публічної частини парламентських слухань дали можливість не лише вагомо виступити, а й ухвалити окремий дорадчий документ.

Це, зокрема, могло б бути звернення представників громадськості, учасників публічної частини парламентських слухань, до Президента України, Верховної Ради України та до працівників засобів масової інформації у зв'язку з найскладнішими і найгострішими питаннями національної інформаційної політики України.

Чому це, на наш погляд, доцільніше, ніж традиційні рекомендації, в яких, звичайно, теж чимало сенсу, але які будуть ухвалені спільно професіоналами і непрофесіоналами, по-одному й по-іншому зацікавленими людьми?

Тому, що це грамотно і по-партнерському!

Народні депутати України, Верховна Рада України зможуть і повинні сказати своє слово щодо парламентських слухань на конституційній основі.

Є стаття 91 Конституції, якою визначено, що, окрім законів, існують інші акти Верховної Ради України, зокрема постанови.

Так-от, було б добре, коли б на закінчення публічної частини парламентських слухань представники громадськості ухвалили згадане звернення. А Верховна Рада України пізніше, після завершення слухань, уважно вивчивши стенограму, врахувавши позицію громадськості, закладену у Зверненні, прийняла обов'язкову для виконання Постанову «Про підсумки парламентських слухань «Інформаційна політика України: стан і перспективи».

Іван Чиж:

— Цікаві ідеї. І оскільки вони йдуть знизу, думаю, ними обов'язково скористається депутатський корпус.

У всякому разі, певен, наш комітет цьому сприятиме.

Щоправда, колись О. Герцен писав про недолугі наслідки спроб "влаштовувати «медові місяці казенного лібералізму», коли журналістика і влада можуть бути у відносинах найделікатнішої ввічливості».

Але, думаю, запропонований вами партнерсько-діловий чинник парламентських слухань — явище іншого гатунку.

У нас інші, ніж короткочасні «медові місяці», взаємини. Вони дають корисний результат. І дай Боже, щоб це так було й надалі.

Ігор Лубченко:

— О. Герцен насміхався ще й над цинічною близькістю поліції і преси, над відкритим зв'язком уряду і журналістики.

А чому хоча б не помріяти, про близькість нашої правоохоронної системи, наших урядових інстанцій до преси на позиціях захисту свободи слова, плюралізму та демократичних засад інформаційної діяльності!

Ідилії, мабуть, не вийде.

Але прагнути до конструктивності взаємин слід.

Іван Чиж:

— Згоден з вами!

Записав Євген ЛУК'ЯНЕНКО.

Візьмімося за руки, друзі, щоб не пропасти поодинці

За два-три роки фармацевтична наука і промисловість України могла б поставити на внутрішній ринок близько 300 нових і високоефективних медпрепаратів. Однак сьогодні перед фармацевтами постала інша проблема: бути чи не бути?

Майже вісімдесят років тому в Харкові було утворено унікальний науковий центр зі створення лікарських засобів. Упродовж багатьох десятиліть він був провідною фірмою вітчизняної фармацевтичної науки, її мозковим началом. І хоча фарміндустрія однієї шостої частини суходолу не досягла за той час якихось видатних результатів, багато які розробки нинішнього Державного наукового центру лікарських засобів (ДНЦЛЗ) були світового рівня. Багато які виробники фармацевтичних засобів країн РЕВ досі користуються його розробками.

Нерідко, навіть у наш час, про ДНЦЛЗ можна почути схвальні епітети від можновладців: національна гордість, народний здобуток... Пишатися справді є чим. Останніми роками, незважаючи на те злиденне становище, в якому опинилася вся українська наука, науковий центр розробив і впровадив у виробництво десятки (37) оригінальних медпрепаратів і більш як 100 препаратів-генериків, що у кілька разів більше, ніж, наприклад, у всіх подібних закладах Росії, де фармацевтична промисловість сьогодні розвивається вельми інтенсивно.

Однак наступний ювілей 80-річчя ДНЦЛЗ може стати, коли й не останнім, то у всякому разі дуже сумним святом, вважає директор центру, доктор фармацевтичних наук, професор **Віктор ГЕОРГІЄВСЬКИЙ**: «Цілковита байдужість держави до долі державного підприємства ставить під сумнів самий факт потреби його існування. А «міжусобна війна», що її проголошено науці виробництвом, призведе до того, що у найближчому майбутньому в Україні не залишиться ані фармацевтичної науки, ані фармпромисловості».

— Дивна річ, Вікторе Петровичу. В усьому світі фармацевтичний бізнес вважається одним із найвигідніших, найприбутковіших. У деяких країнах на фарміндустрії базується мало не вся державна економіка. То чому у нас знову все навпаки? Адже, здавалося б, скринька була й не зачинена: наука розробляє нові, ефективні, а головне, доступні для наших громадян ліки, промисловість впроваджує їх у виробництво — і всі задоволені. Благо, хворіємо дедалі частіше...

— Звісно, формула успіху нескладна. Але це тоді, коли в товаришів є злагода. А ми, за нашою доброю старою звичкою, продовжуємо думати — одне, казати — друге, а робити — взагалі третє.

Але для свідомішого розуміння проблеми слід було б повернутися до історії її виникнення.

У колишньому СРСР Україна випускала близько 30% готових лікарських засобів, Росія — майже 70%, решта республік — 1,4%. У тій самій країні було 6 основних науково-дослідних центрів, які створювали лікарські препарати, що їх потім випускали всі державні заводи. ДНЦЛЗ посідав серед них третє місце за обсягом досліджень. Але водночас був головною організацією зі створення готових лікарських засобів.

Коли «процес пішов», державні заводи перетворилися на акціонерні товариства, а наш центр, як і до того, через його, мабуть, стратегічну важливість, залишився державною установою. Всі наші багаторічні розробки раптом стали приватизованими, чужою приватною власністю, які приносили й приносять і досі фармацевтичним заводам чималий надприбуток. А ми, розробники всіх виготовлюваних ними лікарських засобів, господарі начебто своєї інтелектуальної власності, опинилися у ролі пасинків, бідних родичів, які не потрібні ані державі, ані фармпромисловості. Скажіть, чи можна вигадати щось безглуздіше? Думаю, навряд чи.

— Але не так давно саме в Харкові, у стінах вашого центру, відбулося начебто оптимістичне зібрання керівників фармпромисловості, чиновників від фармації, які клятвено запевняли, що не залишать у біді науку, навпаки, зроблять усе можливе для її розвитку, бо це запорука загального успіху.

— На словесному оптимізмі все й скінчилося. На вільний хліб нас, зрозуміло, ніхто не відпустив. І державі ми, як і раніше, непотрібні.

Борг Комітету медичної промисловості України за виконані науково-дослідні роботи з розробки препаратів на 1.04.99 р. сягає 1 млн. 964,5 тис. грн.; Міністерства охорони здоров'я — 1 млн. 132,4 тис. грн. Борг заводів за виконані науково-дослідні роботи на основі госпдоговорів — 1 млн. 530 тис. грн.

Унаслідок ДНЦЛЗ сьогодні майже зовсім не має державного фінансування на нові перспективні розробки. А заводи-виробники медпрепаратів зацікавлені лише у сьогочасній вигоді, перспективні плани їх поки що не цікавлять. Але таким чином, нечемна державна політика у ставленні до фармацевтичної науки і невдячна фармпромисловість України риють могилу не лише нашому центру, а й усій галузі. Бо ринок ліків, як жоден інший, не терпить застою і може занепасти під тиском конкурентів.

— Однак пропозиції на ринку медикаментів сьогодні такі великі і різноманітні, а тиск закордонного виробника такий відчутний, що, здається, можна казати про занепад галузі.

— Ні, це певною мірою хибне передбачення, викликане, вочевидь, насамперед широкою рекламною кампанією, на яку не скупляться закордонні виробники. Хоча за два останніх роки частка імпортованих фармпрепаратів в Україну зросла у 2,5 раза. Присутність вітчизняних препаратів на внутрішньому ринку ще доволі значуща — до 30%. Інша справа, що позиції наших виробників з уже відомих причин доволі хисткі. Хоча і ми, і вони вже дечого навчилися у своїх закордонних партнерів і конкурентів. Лише торік ДНЦЛЗ поповнив номенклатуру вітчизняних заводів 30 цілком новими препаратами, які не тільки конкурентоспроможні, а й ефективніші від закордонних аналогів. Наприклад, мазь «Фладекс», гель з диклофенаком натрію, Диклоцин, КМП-гель та інші.

Окрім того, найближчим часом буде впроваджено у виробництво ще більш як 40 нових медпрепаратів, 32 з яких нині клінічно вивчаються, а 10 —уже рекомендовано до медичного застосування. А у разі сплати заборгованості клінічним базам, випробування в яких з цієї причини було призупинено, можуть дійти до споживача ще додатково 16 препаратів. Як бачите, ми не сидимо склавши руки: 58 нових найменувань за 15 фармакологічними групами. Із них 27 — оригінальні медичні препарати. Серед них такі препарати, як Байкамін, таблетки для лікування ниркової недостатності; Ферофол, Феростат — для лікування залізодефіцитної анемії, Ліпохромін-40 —краплі для очей та інші. Слід зазначити, препарати-генерики, розроблені в центрі, відповідають лікарським засобам, які входять до формулярів та стандартів лікування основних захворювань людини, рекомендованих Міжнародним товариством лікарів у країнах Європи, США, а нині і в Росії. В Україні вони також можуть увійти до Переліку препаратів для стандартного лікування хворих. Це такі препарати-генерики, розроблені в Центрі, як Омепразол-КМП, Ранітидин, Фамотидин, Субцитрат вісмуту, Сукралфат, що їх застосовують у комплексній схемі лікування виразки шлунка, Антацид альмагель, антидіарейний засіб Лоперамід-КМП тощо; для лікування гіпертонічної хвороби — Метапролол, Каптоприл, Еналоприл тощо; антиаритмійні засоби — Новокаїномід, Хінідин, Аспаркам тощо; кардіопрепарати — Дигоксин, Дигітоксин, Строфантин G тощо.

— І все-таки, Вікторе Петровичу, за деякими даними, питома вага поставок українських ліків на внутрішній ринок не більш як 30%. Втім, може, це й нормально. Адже коли ми хворіємо, то шукаємо не так «свої» пігулки, як найефективніші. Ліків, як мені здається, у будь-якій країні має бути багато, найрізноманітніших і найнадійніших. Але, може, тоді вашому центрові, промисловцям треба було б пошукати щастя в інших краях?

— Можу вас запевнити, що найефективніші ліки провідних фармфірм світу потрапляють до нашої країни у надзвичайно малій кількості. З однієї причини — ці ліки коштують чималих грошей. А чи в багатьох із нас вони є? Не таємниця, що закордонні фірми експортують до нас, як правило, товар, що втратив попит на західному ринку. Це стосується і медикаментів.

Чи можемо завоювати інші ринки, чи чекають на нас там? Наведу лиш один приклад. Із 240 найменувань ліків, які традиційно вироблялися в Україні і поставлялися до Росії, близько 160—180 вже освоєно російськими фармацевтичними підприємствами. Тамтешні виробництва потужніші, отож собівартість продукції більш низька. Росія відновлює найвищими темпами обладнання власних фармзаводів на цілком сучасне. І шлях на неосяжний російський ринок, хоч як це прикро, нам доведеться забути. Це стосується і більшості інших країн СНД, де фарміндустрія також посіла в економіці почесне належне їй місце. Про Європу поки що годі й думати. Але ж у нас, як і раніше, зацікавленості до власного виробника ліків та медикаментів не спостерігається, в наукову їхню розробку кошти не вкладаються, інвестори не залучаються. Всі відносини будуються лише навколо продажу імпортного товару та створення пільгових, вигідних умов для закордонних конкурентів. Як можна назвати таку протекціоністську політику, спрямовану на користь чужоземним виробникам і на шкоду власним? Адже, по суті, це фінансування закордонної промисловості і цілковите придушення власної.

Та якби наші чиновники від фармації, керівники фармацевтичних підприємств, зрештою, державні мужі думали про майбутнє України, про розвиток її найбільш перспективних галузей, то вкладали б гроші насамперед у науку і в наш центр, зокрема. Ми змогли б за кілька років збільшити випуск вітчизняних медикаментів приблизно на 280 найменувань. Для цього ДНЦЛЗ розробив сім програм з розширення номенклатури лікарських засобів в Україні:

1. Програма з фіто-хімічних препаратів (22 фармако-терапевтичні групи, включаючи засоби для лікування хвороб серцево-судинної системи, органів дихання, травлення, нирок, офтальмології тощо) —153 препарати.
2. Програма з комбінованих протитуберкульозних препаратів — 11 препаратів.
3. Програма з препаратів для педіатрії — 50 препаратів.
4. Програма з препаратів для лікування жіночого і чоловічого безпліддя (корекція репродуктивної функції) — 8 препаратів.
5. Програма з ферментних препаратів та інгібіторів —10 препаратів.
6. Програма розробки препаратів на основі амінокислот різних фармако-терапевтичних груп — 12 препаратів.
7. Програма з розробки препаратів-генериків інших фармако-терапевтичних груп, що виходять з-під патентного захисту в найближчі три роки —38 препаратів.

Реалізація цих програм дасть змогу збільшити частку вітчизняних лікарських засобів на ринку України орієнтовно з 30% до 35%, а отже, потіснити зі свого ринку закордонного виробника, а також продавати власні розробки і препарати, де ми ще можемо скласти конкуренцію надто дорогим суперникам. Наприклад, у країнах Середньої Азії, у Білорусі, Азербайджані, Молдові і деяких інших. Там ми ще можемо «застовпити» для себе місце, підтягнутися у запеклій боротьбі за ринок до міжнародних стандартів у випуску ліків. І тоді думати про більш принадливі перспективи, а не про те, коли ми складемо «лапки» — цього року чи наступного.

— Одначе ви не будете заперечувати, що здійснення такої мети потребує немалих капіталовкладень. Вільних коштів у держави немає. Інвестори із збанкрутілою державою теж не бажають грати в жодні ігри. Але чи варто тоді казати про ті плани, які не можна здійснити?

— Чому це не можна? Не можна розв'язати жодної проблеми, коли підходити до її розв'язання, перепрошую, з дубовими планами чи без будь-якого бажання досягти успіху. Досвід багатьох країн саме у фармацевтичній галузі показує, що ця галузь розвивається надзвичайно динамічно, якщо в неї, в її науку вкладати необхідні кошти. Прикладів можна навести десятки, тому навряд чи варто на них зупинятися. Питання — де брати гроші? — взагалі не питання. Необхідно лише створити привабливі умови для вкладання інвестицій — і капітали самі потечуть у те русло, яке для них найбільш сприятливе. Адже мінімальна потреба нашого інституту на рік близько 5 млн. грн., а держава нам виділила цього року 288 тис. грн. Чи не сміх? Що на ці гроші можна зробити? Абсолютно нічого.

Ми шукаємо нові механізми фінансування. Наше бачення самофінансування полягає в реалізації ідеї двоетапного фінансування, яке містить бюджетне і цільове з боку конкретних заводів-виробників. Загальна схема передбачає, зрештою, цілковите самофінансування через декілька років завдяки відрахуванням виробником продукції певної частки від обсягів реалізації лікарських засобів (до 10%). Водночас видатки на розроблення лікарських засобів завод може й повинен віднести до собівартості продукції. Відповідно до ст. 5.4.2. Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» заводи у цьому випадку сплачують виконання НДР зі створення лікарських засобів за рахунок прибутку, ця сума вивільняється від податку і може бути спрямована на модернізацію виробництв відповідно до вимог GMP.

Механізм реалізації запропонованої нами концепції передбачає на І етапі бюджетне фінансування від етапу завершеного пошуку і наявності потенційного лікарського препарату або технології до надання матеріалів для першої фази клінічного вивчення.

II етап — цільовий і передбачає фінансування заключних стадій розробки (промислова апробація технології і методів аналізу, клініка, затвердження АНД і НТД) з боку конкретного виробника за умовами госпдоговору.

Затрачена бюджетна сума має бути врахована і повернута. Механізм повернення різний: ліцензійний договір, звичайна угода тощо. Водночас створюється державна власність у вигляді нематеріальних активів, які можна передавати в оренду (лізинг). Про необхідність такого механізму прямо вказано в Протоколі Кабінету міністрів України на нараді від 11.01.99 р., і, таким чином, кошти від отримання оренди можуть бути саме тим джерелом самофінансування.

А поки чиновники обговорюють наші пропозиції і розмірковують над тим, як не згубити до кінця фармацевтичну промисловість та її науку, промисловості й науці слід було б для початку самим, без сторонньої допомоги, об'єднатися, аби не пропасти, як то кажуть, поодинці. Іншого не дано!

Микола КОСИЙ.

Харків.

Фото Миколи КОВАЛЬЧУКА.

У колишньому СРСР Україна випускала близько 30% готових лікарських засобів

Інформація про діяльність ВАТ «НДІферммаш» у 1998 р.

Найменування емітента	ВАТ «Науково-дослідний інститут фермських машин»
Код ЕДРПОУ	00239008
№ свідоцтва про державну реєстрацію та дата його видачі	№ 00239008 від 15.07.94 р.
Місце розташування	м. Київ, 112, вул. Шамрила, 23
Телефон, факс	446-01-42
Основний вид діяльності	розробка технічної документації нової техніки для ферм
Статутний фонд	— 18414
Кількість акціонерів	— 630
Дата проведення останніх зборів акціонерів	20 квітня 1999 р.

Показник	Рік Звітній 1998 р.	Рік Попередній 1997 р.
1. Виручка від реалізації продукції, послуг (без ПДВ)	1000	546
2. Балансовий прибуток	107	107
3. Заборгованість:		
— дебіторська	1430	1093
— кредиторська	1480	1124
4. Прибуток, що припадає на одну просту акцію	0,24	0,24
5. Дивіденди, сплачені	—	10

Повідомлення про проведення Загальних Зборів Акціонерів ВАТ з II "Строймак Кнауф"

ВАТ з II "Строймак Кнауф" повідомляє про пpведення Загальних Збоірв Акціонерів, що відбудеться 24.06.1999р. о 16.00 за адресою: м. Київ, вул. Виборзька, 82.
Реєстрація акціонерів (їх предсавників) буде проводитись 24.06.1999р. з 13.30 до 15.45 години за адресою: м. Київ, вул. Виборзька, 82.

Порядок денний

- Звіт про фінансово - господарську діяльність за 1998р.
- Звіт аудиторів та висновки Ревізійної Комісії про фінансово - господарську діяльність ВАТ з II "Строймак Кнауф" за 1998р.
- Затвердження річного балансу за 1998р.
- Затвердження кошто рису прибутків та збитків.
- Про розподіл прибутків та з битків.
- Звіт про проведення третьої емісії акцій. Про зміни та затвердження складу Правління.
- Про зміни та затвердження складу Спостережної Ради.
- Про зміни та затвердження складу Ревізійної Комісії.
- Про затвердження змін та доповнень до Статуту ВАТ з II "Строймак Кнауф".
- Про затвердження змін та доповнень до Положення про Загальні Збори Акціонерів.
- Про затвердження змін та доповнень до Положення про Спостережну Раду.
- Про затвердження змін та доповнень до Положення про ре візійну Комісію.
- Про затвердження змін та доповнень до Положення про Правління.
- Різне.

Для участі в Загальних Зборах Акціонерів з собою необхідно мати:

1. Для акціонерів - паспорт чи інший документ, посвідчуючий особу.
2. Для представника акціонера - довіренність та документ, посвідчуючий особу.

Можливість ознайомитися з документами, що стосуються порядку денного зборів, буде надана з 14.06.1999р. в актовому залі ВАТ з II "Строймак Кнауф" в робочі дні з 9.00 по 16.00 годину за адресою: м.Київ, вул. Гарматна, 8.

Дата закриття реєстру акціонерів - 20 травня 1999р.

До уваги акціонерів!

Правління відкритого акціонерного товариства **«Апостолівська «Агропромтехніка»** повідомляє про скликання чергових загальних зборів акціонерів, які відбудуться 22 червня 1999 р. за адресою: м. Апостолове, Дніпропетровської обл., вул. Каманіна, 1 (в клубі підприємства).

Порядок денний:

1. Звіт голови правління про господарсько-фінансову діяльність товариства за 1998 р.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Затвердження річних результатів діяльності акціонерного товариства, розподілу прибутку за 1998 р., статуту акціонерного товариства в новій редакції.
5. Вибори голови правління, членів правління, голови спостережної ради, членів ревізійної комісії. Вибори спостережної ради. Затвердження кошторису розподілу прибутку в 1999 р. Затвердження умов оплати праці членів спостережної ради, ревізійної комісії. Доручення загальних зборів про контракт з головою правління, правлінню та спостережній раді з розробки підстатутних документів товариства.

Початок роботи зборів об 11-00. Реєстрація учасників з 9-00 до 10-45. Акціонер, або уповноважена особа, що бере участь у зборах, повинна мати при собі документ, що посвідчує його особу, за адресою АТ в робочі дні, в кабінеті Голови правління АТ. Довідки за телефонами 9-11-70, 9-13-52.

ЗАТ «Софора» повідомляє, що 16.06.1999 р. о 10 годині за адресою: м. Ужгород, вул О. Кошового,6 відбудуться загальні збори акціонерів.

Порядок денний:

1. Розгляд проекту бізнес-плану інвестування.
2. Затвердження бізнес-плану інвестування.
3. Збільшення розміру статутного фонду.
4. Розгляд і затвердження установчих документів спільного підприємства.
5. Довибори членів ради в зв'язку із закінченням терміну повноважень.
6. Різне.

Правління.

«ВАТ» Волинське обласне підприємство автобусних станцій 10799» повідомляє, що 23 червня 1999 року об 11 годині за адресою: м. Луцьк, вул. Б. Хмельницького, 6 відбудуться загальні збори акціонерів.

Порядок денний:

1. Звіт правління і напрями роботи на 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Зміни до статуту.
4. Різне.

Реєстрація акціонерів з 8 до 11 год.

Для участі у зборах необхідно мати документ, що посвідчує особу.

Правління ВАТ ВОПАС 10799

К сведению общественности

Общество с ограниченной ответственностью **«ТТК»** обратилось в Национальную комиссию регулирования электроэнергетики Украины с просьбой о выдаче лицензии на осуществление предпринимательской деятельности, связанной с поставкой электрической энергии по нерегулируемому тарифу на территории Украины.

Почтовый адрес: 310002, г. Харьков, ул. Чернышевского, № 73, кв. 2. Телефон (0572) 14-14-51. Факс 14-14-35.

До уваги керівників акціонерних товариств та підприємств, що приватизуються!

ТОВ Ділерська Контора «Укрінвест» пропонує надання послуг з наступних питань:

- ⇨ експертний аналіз та рекомендації щодо установчих та внутрішніх документів підприємства з питань діяльності з цінними паперами;
- ⇨ аналіз фінансового стану підприємства, підготовка бізнес-планів;
- ⇨ підготовка та реєстрація випусків цінних паперів в Державній комісії з цінних паперів та фондового ринку;
- ⇨ підготовка звітності акціонерних товариств перед Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку;
- ⇨ скупка акцій за замовленням;
- ⇨ консультації з питань корпоративного управління та реструктуризації підприємств;
- ⇨ послуги зберігача цінних паперів;
- ⇨ консультації з питань підготовки, організації та проведення загальних зборів акціонерів;
- ⇨ комісійні та комерційні операції з цінними паперами;
- ⇨ консультації з вищенаведених питань для керівників та спеціалістів підприємств.

Дозвіл торговця № 152 ДК від 20.11.97 р., Дозвіл зберігача № 3-з від 11.11.98 р.
Звертатись за адресою: м. Дніпропетровськ, вул. Сєрова, 1-а. Дзвонити за телефонами: (0562) 37-44-06, 37-44-08, 37-44-12, 37-44-09.

Арбітражний суд Харківської області (310022, м. Харків, майдан Незалежності, 5, Держпром, 8 п.) порушив справу № 2296/7-11 про визнання банкрутом ПП фірма «Беллатрікс», яка розташована за адресою: м. Харків, пр-кт. Тракторобудівників, 163-г, кімн. 196, р/р 460724 в ХРКБ «Приватбанк», МФО 351533, код 21238705.

Арбітражний суд Харківської області приймає заяви кредиторів та санаторів протягом місяця від дня публікації оголошення.

Арбітражний суд Кіровоградської області (316050, м. Кіровоград, вул. Луначарського, 29), порушив справу № 05-01/228/6-24/10 від 10.03.99 р. про визнання банкрутом закритого акціонерного товариства «Желен і К», п/р № 26007200186001 в дирекції банку «Україна» по Кіровоградській області, МФО 323011, адреса: (м. Кіровоград, вул. Тімірязєва, 156).

Претензії кредиторів і заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня публікації об'яви.

Арбітражний суд Івано-Франківської області (284000, м. Ів.-Франківськ, вул. Грюнвальдська, 20) порушив справу № Б-2/164 про банкрутство Красноставецького ССТ (285322, с. Красноставці Снятинського р-ну Івано-Франківської обл., р/р 26007301825478 в АПБ м. Снятин, МФО 336127, код 13650053.

Кредиторам звертатися протягом місяця до арбітражного суду.

Арбітражний суд Закарпатської області (м. Ужгород, пл. Народна, 4) порушив справу № 6/25 про визнання банкрутом товариства з обмеженою відповідальністю «Укромекс», що знаходиться за адресою: м. Ужгород, вул. Легоцького, 62/37, поточний рахунок боржника 26001301235708 у відділенні Промінвестбанку м. Мукачеве, МФО 312174.

Претензії кредиторів та заяви санаторів приймаються протягом місяця з дня опублікування оголошення.

Арбітражний суд м. Києва (252030, м. Київ, вул. Б. Хмельницького, 44-б) порушив справу № 7/217-б про банкрутство ТОВ Науково-виробничого підприємства «Енергія-2», юридична адреса: 252021, м. Київ, вул. Інститутська, 25, р/р 26000301260120 в Подільському від. Промінвестбанку м. Києва, МФО 322197.

Претензії кредиторів та можливих санаторів приймаються протягом місяця з дати опублікування цього оголошення.

Арбитражным судом г. Запорожье (г. Запорожье, ул. Шаумяна, 4) возбуждено дело № 5/4/175 о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Контур», код ОКПО 22127468, расположенного по адресу: г. Бердянск, ул. Жуковского, 26; БФ АБ «Элита» г. Бердянска, МФО 313838, р/с 26001300056001.

Претензии принимаются в течение месяца со дня опубликования объявления.

До уваги акціонерів!

ВАТ «Хмельницький завод «Пресналадка» повідомляє про скликання чергових загальних зборів акціонерів товариства 6 липня 1999 року о 14-й годині за адресою: м. Хмельницький, вул. Північна, 95, з порядком денним:

1. Про підсумки фінансово-господарської діяльності ВАТ в 1998 році та основні напрямки роботи на 1999 рік.
2. Внесення змін до Статуту Товариства.
3. Висновки ревізійної комісії.

Реєстрація в день і за місцем проведення зборів з 12.00 до 13.45 на підставі документів, що засвідчують особу. Довідки телефонами: (80382) 55-25-25.

Правління Товариства.

До уваги акціонерів ВАТ «Бабинський цукровий завод»!

Повідомляємо, що збори акціонерів відбудуться 25 червня 1999 року о 14.00 за адресою: Вінницька обл., Іллінецький р-н, с. Бабин, вул. Ватутіна, 1 у приміщенні спортзалу.

Порядок денний:

1. Звіт правління товариства про результати господарської діяльності за 1998 рік та основні завдання на 1999 рік.
2. Звіт ревізійної комісії.
3. Затвердження балансу підприємства за 1998 рік.

Реєстрація учасників зборів проводиться з 11.00 до 13.30.

Для участі у зборах необхідно мати:

— документ, що засвідчує особу акціонера;
— доручення на право голосування уповноваженій особі (для довірених осіб).

Правління ВАТ «Бабинський цукровий завод».

Правление ОАО «Кварцит» сообщает о проведении Общего собрания акционеров 29 июня 1999 года в 12.00 по адресу: Днепропетровская область, г. Орджоникидзе, ул. Уральская, 1-а, актовый зал ОАО «Кварцит».

Повестка дня: 1. Отчет председателя правления о результатах хозяйственной деятельности общества в 1998 году. 2. Определение стратегии развития и общих направлений деятельности общества в 1999 году. 3. Отчет ревизионной комиссии и главного бухгалтера за отчетный период работы ОАО. 4. Утверждение годовых результатов деятельности АО за 1998 год. 5. Распределение прибыли по итогам работы в 1998 году. 6. Выборы ревизионной комиссии. 7. Разное: а) Продажа подсобного хозяйства, пожарного депо. Регистрация участников собрания с 10.00 до 11.30, при себе необходимо иметь документ, удостоверяющий личность, представителям акционеров необходимо при регистрации предъявить доверенность, оформленную в установленном порядке.

Справки по тел.: (05667) 4-11-92.

Дочірнє підприємство **«Світ Бажань»**, ідентифікаційний код № 30309123, що зареєстроване Дніпровською районною держадміністрацією в м. Києві 19.01.99 № 03957, повідомляє про свою реорганізацію у Товариство з обмеженою відповідальністю «Світ Бажань» без зміни юридичної адреси: м. Київ, вул. Карбишева, буд. 12.

Арбітражний суд Луганської області (348000, м. Луганськ, пл. Героїв Великої Вітчизняної війни, 3-а) порушив справу № 9/286 про банкрутство Державної холдингової компанії «Краснодонвугілля» (Луганська обл., м. Краснодон, р/р 2600230120010 в Краснодонському відділенні ПІБ, МФО 304234, код 00177885).

Кредиторам звертатися протягом місяця до арбітражного суду.

Товариство з обмеженою відповідальністю **«Виробниче Підприємство Конвейєр»** оголошує про свою ліквідацію. Претензії кредиторів приймаються ліквідаційною комісією протягом двох місяців за адресою: м. Київ, Бессарабська площа, 9-б, тел. 229-45-68.

Закрите акціонерне товариство Інвестиційна компанія «ФІНКОРП-інвест» повідомляє про свою ліквідацію. Свідоцтво № 2370539 видане 26 березня 1996 р. Шевченківською районною державною адміністрацією м. Києва.

Претензії приймаються протягом двох місяців з моменту публікації оголошення.

Астрологічний прогноз
на 10 — 16 травня

ОВЕН. Схильні починати непотрібні справи і кидати розпочаті, губити речі і втрачати потрібних людей. До середини тижня можете опинитися без коштів. Матимете серйозну перешкоду, але вона може зіграти вам «на руку» і стати вашою перевагою.

ТЕЛЕЦЬ. Не ведіть подвійної гри, якщо хочете зберегти важливі для вас стосунки. Не нехтуйте ставленням щодо зовнішнього вигляду, мови і манер — інакше можете потрапити в неприємну історію.

БЛИЗНЯТА. Через чиєсь зволікання і помилки з документами можете втратити щасливий шанс, отримати відстрочку або навіть відмову. Виявите свого потаємного ворога або конкурента. Не ускладнюйте собі життя, не беріться за нові справи, не розпочинайте із другорядного.

РАК. До кінця тижня (або навіть через кілька тижнів) виявите, що зусилля марні — результат зовсім не такий, як треба. Радісним буде лише той із вас, кому вигідно, щоб нічого не сталося. У п'ятницю хтось із старшого покоління стане вірним другом.

ЛЕВ. Цього тижня вирішуєте надто невизначене для себе завдання — з багатьма невідомими і однією непереборюваною перешкодою. Тому розчаруєтеся в стосунках, які вважали серйозними. не виключено, що вирішите розірвати їх.

ДІВА. Вам буде складніше справити приємне враження щодо себе на оточення партнера. Не давайте приводу іншим погано про вас подумати. У далекій подорожі вас можуть ошукати і навіть пограбувати. Можете мати проблеми з навчанням.

ТЕРЕЗИ. Це час для того, щоб навести порядок як у робочих (домашніх) справах і у власному серці. Ваші нирки, ендокринна система та щитовидна залоза потребують очищення і профілактики. Не нехтуйте важливими дрібницями щодо харчування і способу життя.

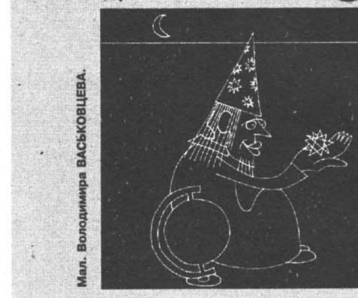
СКОРПІОН. Важкий тиждень для подружніх пар — здатні розчаруватися в своєму шлюбі. Не говоріть зайвого, бо наживете собі ворогів. Не бажайте багато, тому що можете постраждати від заздрощів і ревнощів. Переключайтеся на нову тему лише в неділю.

СТРІЛЕЦЬ. Не нехтуйте дрібницями — саме вони можуть відіграти важливу роль у роботі, побуті чи під час виникнення захворювання. Вам важко буде виконувати монотонну і одноманітну роботу, в розрахунках можете припуститися помилки. Серйозну проблему створить відсутність у вас потрібних документів.

КОЗЕРІГ. Чудовий роман, розпочатий наприкінці квітня, несподівано забуксує — ваш коханий (кохана) зникнуть з поля зору. Можливо, комусь з вас буде не до почуттів, і ви вирішите, що коханню немає місця у вашому житті, є тільки біль і образа. Проте... все минеться і це — таком.

ВОДОЛІЙ. Не раджу робити дорогих покупок для дому — ваш вибір буде невдалим, або предмет дуже швидко зіпсується, і навіть після ремонту навряд чи слугуватиме довго. Слід викинути речі поламані і з дефектом, щоб у домі не виникали... зайві проблеми.

РИБИ. Виникне велика проблема в справах, якщо оберете в посередники чи консультанти того, хто насправді некомпетентний. Будьте уважними в транспорті і торговельних місцях — вас легко ошукати.

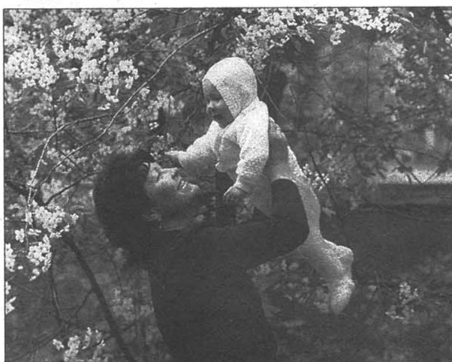
Мал. Володимира ВАСЬКОВЦЕВА.

Фото з конверта

Весни вишнева заметіль...

Фото Юрія ПАВЛІВА.

Київ.

Церковний календар

8 ТРАВНЯ — Апостола і євангеліста Марка, автора одного з Євангелій. Він був юдеєм, але ще юнаком приєднався до християн. В Александрії апостол Марк заснував церкву і став її першим єпископом.

10 ТРАВНЯ — Преподобного Стефана. Єпископ Володимирський, улюблений учень преподобного Феодосія Печерського, ігумен Печерського монастиря. Похований у Володимирі-Волинському.

11 ТРАВНЯ — Святого Кирила Туровського. Єпископ Туровський відомий як видатний духовний письменник XII століття. 13 ТРАВНЯ — апостола Якова Заведеєва. Один з дванадцяти апостолів Ісуса Христа.

Спорт

Футбол

У фіналі — «Динамо» і «Карпати»

Кубок України. Півфінали. Матчі-відповіді: «Динамо» (Київ) — «Зірка» (Кіровоград) — 1:0. Стадіон «Динамо». 10 000 глядачів. Гол: Кормильцев, 89. Перший матч — 5:1. «Шахтар» (Донецьк) — «Карпати» (Львів) — 2:1. Стадіон «Шахтар». 22 000. Голи: Матвєєв, 54 і 99, з пенальті — Мізін, 113. Перший матч — 0:1.

Перед початком гри у Києві почесний президент «Динамо», народний депутат України Григорій Суркіс щиро привітав ветеранів війни зі святом Перемоги. Ця святкова атмосфера передалася футболістам «Динамо» і «Зірки», які продемонстрували видовищну гру. Тренери обох команд дали відпочити гравцям основних складів, а молодь, яка їх замінила, виправдала сподівання десяти тисяч уболівальників.

Якщо в одній парі півфіналістів переможець визначився ще в першій грі, то у другій усе мав вирішити повторний поєдинок. Виявлення переможця у Донецьку було перенесено на додатковий час, бо «Шахтареві» пощастило у другому таймі основного часу зрівняти шанси на вихід до фіналу. А після другого гола Матвєєва глядачі вже повірили у перемогу своєї команди. Але «Карпати» продемонстрували бійцівський характер, і після кутового, поданого 20-річним дебютантом Семочком, Мізін головою забив вирішальний гол.

Отже, у фіналі Кубка України 30 травня в Києві на НСК «Олімпійський» зустрінуться «Динамо» і «Карпати».

Ярослав СЕРГІЄНКО.

Хокей

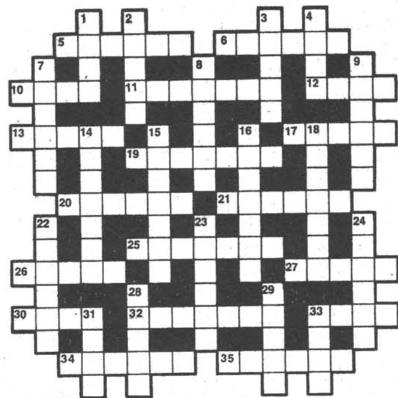
Усе повторилося: забили і... програли

Наш спецкор Віктор Браницький передає з Хамара (Норвегія) з чемпіонату світу з хокею з шайбою.

— Матч нашої команди зі збірною Білорусі був одним із ключових у підгрупі. І вже на 15-й секунді Литвиненко вивів нашу збірну вперед. Суперники не знітилися: на 2-й хвилині В. Панков зрівняв рахунок. Але навіть після цього ми ще вірили, що наші мають зібратися й вирвати перемогу. Та суперники виявилися і фізично, і технічно сильнішi. У першому періоді білоруси забили ще одну шайбу, а у другому повністю переграли нашу команду. Загальний рахунок — 1:6 на користь збірної Білорусі.

У матчі Росія — Фінляндія рахунок — 3:3. А наша збірна, нюхнувши пороху на чемпіонаті світу, повертається додому. Початок у нас вийшов невдалий. Тепер знову доведеться добувати путівку у вищий клас.

КРОСВОРД

По горизонталі: 5. Видатний український співак, який виступав у багатьох країнах. 6. Образ Богоматері в Софійському соборі в Києві. 10. Гетьман запоріжців. 11. Княже місто над Сулою. 12. Шахматна фігура. 13. Тріо сестер-бандуристок. 17. Художній засіб. 19. Вежа над мечеттю. 20. Знаменита поема І. Франка. 21. Воєвода, який тримав оборону Києва від Батия. 25. Композитор, автор «Поеми екстазу». 26. Колишній футболіст київського «Динамо». 27. Інструмент для чистки паркету. 30. Гірнича виробка. 32. Свята великомучениця. 33. Місто в Бельгії. 34. Найстрашніша з міфічних горгон, з чийого тулуба вийшов Пегас. 35. Видатний український археолог і народознавець.

По вертикалі: 1. Одиниця довжини, що в Англії дорівнює 1,853 км, а в Росії — 7,468 км. 2. Перевал у Карпатах. 3. Бальний танець. 4. Поет-правозахисник. 7. Населення на Волині, згадуване Костянтином Багрянородним. 8. Мисливський собака. 9. Кефаль. 14. Річ, котру в давнину в Україні вішали на холостяків. 15. Історик з Прилук, який переклав на російську мову твори Страбона, Геродота, Фукідіда. 16. Місто, побудоване на палях. 18. Татаро-монгольські збирачі данини і наглядачі за місцевою владою. 22. Музикант. 23. Притока Дністра. 24. Декабрист, автор поеми «Наливайко». 28. Кастрований наглядач за жінками султанського гарему. 29. Сорт винограду. 31. Бог війни у грецьких міфах, за деякими даними, занесений до греків з Праукраїни. 33. Євангеліст.

Відповіді до кросворда, надрукованого 17 квітня

По горизонталі: 5. Обрус. 7. Тамар. 8. Тауер. 9. Каяла. 10. Какаду. 11. Равель. 13. Антураж. 15. Батий. 17. Агора. 19. «Дударик». 20. Ряска. 22. Егіда. 24. Радіант. 27. Кречет. 28. Сокаль. 29. Облік. 31. Екран. 32. Авгій. 33. Ідріс.

По вертикалі: 1. «Марія». 2. Поркуян. 3. Астарта. 4. Манкурт. 6. Сошенко. 12. Русалія. 13. Айдар. 14. Жакет. 16. Айя. 18. Род. 21. Семенко. 23. Ібрагім. 25. Антоній. 26. Настася. 30. Лорен.

Колектив редакції газети «Голос України» висловлює глибоке співчуття співробітниці газети Бєлохвостовій Ользі Пилипівні у зв'язку з тяжкою втратою — смертю матері

КАРПЕНКО Ганни Купріянівни.

Редактор номера Леонід БРОВЧЕНКО.
Перший заступник головного редактора Анатолій ГОРЛОВ.
Редколегія: Олександр БІЛИК, Леонід БРОВЧЕНКО, Віталій ЖЕЖЕРА, Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, Світлана ПИСАРЕНКО, Сергій ПРАВДЕНКО, Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, Віталій СУДДЯ.

◊ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
◊ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
◊ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.
◊ Рукописів не повертаємо.
◊ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 200320.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50

Зам. 0311083
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Голос України
Газета виходить з 1 січня 1991 року.
Адреса ВР України: 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.
☎ ТЕЛЕФОНИ: для довідок —441-88-23; телефакс —224-72-54; відділ реклами — 441-86-50, 441-89-34, 441-89-44; телефакс —449-85-62.
E-mail: sekret@golos.relc.com